

CANCELARIA DE STAT A REPUBLICII MOLDOVA

Nr. 1463-230/3

Chișinău

«14» 02 2012

Biroul Permanent al Parlamentului Republicii Moldova

În temeiul articolului 73 din Constituția Republicii Moldova, se prezintă spre examinare proiectul de lege privind desfășurarea în siguranță a activităților nucleare și radiologice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 118 din 23 februarie 2012.

Responsabil de prezentarea în Parlament a proiectului de lege enunțat este Ministerul Mediului.

Anexă:

1. Hotărârea Guvernului nr. 118 din 23 februarie 2012 – 2 ex.
2. Proiectul de lege sus-menționat – 1 ex.
3. Nota informativă.

/ Secretar general al Guvernului

Victor BODIU

Tx. Doina Ciortici, 250 433

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA	
D.D.P. Nr.	397
Ora	02 2012

Casa Guvernului,
MD-2033, Chișinău,
Republica Moldova

Telefon:
+ 373-22-250104

Fax:
+ 373-22 242696

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÎRE nr. 118

din 23 februarie 2012

Chișinău

Pentru aprobarea proiectului de lege privind desfășurarea în siguranță a activităților nucleare și radiologice

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă și se prezintă Parlamentului spre examinare proiectul de lege privind desfășurarea în siguranță a activităților nucleare și radiologice.

Prim-ministru

VLADIMIR FILAT

Contrasemnare:

Viceprim-ministru,
ministrul economiei

Valeriu LAZĂR

Ministrul mediului

Gheorghe Șalaru

Ministrul sănătății

Andrei Usatii

Ministrul finanțelor

Veaceslav Negruța

Ministrul justiției

Oleg Efrim

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA

LEGE

privind desfășurarea în siguranță a activităților nucleare și radiologice

În scopul reglementării activităților nucleare și radiologice în conformitate cu cerințele internaționale din domeniu – Convenția privind securitatea nucleară, adoptată la Viena la 17 iunie 1994 (Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 318, 11/12/1999 p. 0021 – 0030), Directiva Consiliului Uniunii Europene 96/29/EURATOM din 13 mai 1996 de stabilire a normelor de securitate de bază privind protecția sănătății lucrătorilor și a populației împotriva pericolelor prezentate de radiațiile ionizante (Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. 159, 29.6/1996), cu Seria Normelor de Securitate a Agenției Internaționale pentru Energia Atomică – GS-R-1 – Infrastructura Juridică și Guvernamentală a Securității Radiologice, Nucleare, Deșeurilor Radioactive și Transportării Materialelor Radioactive,

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Capitolul I

DISPOZIȚII GENERALE

Articolul 1. Obiectul legii

Prezenta lege are drept obiect desfășurarea în siguranță a activităților nucleare și radiologice în scopuri exclusiv pașnice, cu respectarea obligațiilor ce decurg din tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte.

Articolul 2. Scopul legii

Prezenta lege are drept scop:

- a) neadmiterea răspîndirii armelor nucleare, a materialelor și echipamentelor pertinente pentru proliferarea armelor nucleare, altor dispozitive explozive cu echipament radioactiv;
- b) stabilirea mecanismelor de asigurare a securității activităților nucleare și radiologice, menținerea lor la un nivel adecvat în orice domeniu ce ține de utilizarea surselor de radiații ionizante;
- c) prevenirea desfășurării neautorizate a activităților nucleare și radiologice;
- d) protecția personalului, populației, bunurilor și mediului împotriva impactului negativ al radiațiilor ionizante, în conformitate cu cerințele internaționale în domeniul radioprotecției și securității activităților nucleare și radiologice;

e) prevenirea sustragerii, traficului ilicit al materialelor nucleare și radioactive, asigurarea securității fizice a obiectivelor nucleare și radiologice.

Articolul 3. Domeniile de aplicare

Prevederile prezentei legi se aplică următoarelor activități nucleare și radiologice:

a) cercetarea, proiectarea, amplasarea, construcția, montajul, punerea în funcțiune, exploatarea, modificarea, repararea, dezafectarea obiectivelor nucleare și radiologice;

b) producerea, furnizarea, închirierea, transferul, manipularea, deținerea, prelucrarea, tratarea, utilizarea, depozitarea temporară sau definitivă, transportul, tranzitul, importul și exportul surselor de radiații ionizante, inclusiv a materialelor nucleare și combustibilului nuclear, al deșeurilor radioactive;

c) furnizarea și utilizarea aparaturii de control dozimetric (radiometric etc.) a parametrilor cîmpurilor de radiații ionizante, a materialelor și dispozitivelor de protecție împotriva radiațiilor ionizante utilizate în monitorizarea sau supravegherea și controlul activităților nucleare și radiologice, precum și a mijloacelor de ambalare și containerizare sau de transport al materialelor radioactive, special amenajate în acest scop;

d) plasarea pe piață a produselor și prestarea serviciilor destinate activității în siguranță a obiectivelor nucleare și radiologice;

e) depistarea și recuperarea surselor radioactive orfane.

Articolul 4. Noțiuni principale

În sensul prezentei legi, noțiunile utilizate au următoarele semnificații:

accident radiologic (nuclear) – eveniment care afectează instalația radiologică (nucleară) și provoacă iradierea sau contaminarea populației, a mediului cu substanțe radioactive peste limitele permise de normele în vigoare;

asigurare a calității – acțiuni planificate și sistematice necesare pentru asigurarea deplină a convingerii că instalațiile, procedurile și funcționarea instalației radiologice sau nucleare corespund cerințelor stabilite prin legislația relevantă;

activitate nucleară și/sau radiologică – orice practică umană care introduce suplimentar surse de radiații ionizante sau căi de expunere la radiații ionizante;

AIEA – Agenția Internațională pentru Energie Atomică;

Agenția Națională de Reglementare a Activităților Nucleare și Radiologice (în continuare – *Agenția Națională*) – autoritate administrativă, instituită de Guvern în subordinea organului central de specialitate al administrației publice pentru mediu, care este abilitată să exercite funcțiile de reglementare prevăzute la art. 6;

acte permissive eliberate de Agenția Națională – autorizație radiologică, autorizație radiologică cu caracter parțial, certificat de securitate și permis de exercitare, în baza cărora se desfășoară activitatea radiologică și nucleară;

autorizație radiologică – act cu caracter permisiv eliberat solicitantului de Agenția Națională ca urmare a evaluării corespunderii și respectării condițiilor de desfășurare a activităților nucleare sau radiologice, conform art. 20, și pentru activități neexceptate de la regimul de autorizare;

autorizație radiologică cu caracter parțial – autorizație radiologică eliberată de Agenția Națională pentru realizarea unei faze de activitate radiologică sau nucleară în domeniul și intervalul de timp stabilit;

autorizare – procedură de evaluare a corespunderii protecției radiologice (radioprotecției), securității nucleare și radiologice a persoanei fizice sau juridice, la cererea acesteia, pentru desfășurarea în siguranță a activității nucleare sau radiologice, urmată de eliberarea autorizației radiologice;

bancă de date nucleare și radiologice – sistem informațional automatizat format din cel puțin două baze de date și sisteme de căutare, păstrare și prelucrare a informațiilor;

bază de date nucleare și radiologice – ansamblu de date, structurate într-un anumit mod pe suport material, în formă scrisă, grafică, optică sau electromagnetică, accesibile permanent utilizatorilor de informații autorizați din domeniu;

certificat de securitate – act permisiv ce atestă corespunderea instalației (utilajului) cu surse de radiații ionizante, a mijlocului de transport al surselor radioactive, inclusiv ambalajului și containerului de transport, cu standardele, regulile, normele și normativele tehnice care reglementează exploatarea în siguranță a instalațiilor radiologice;

cultura securității radiologice și nucleare – ansamblu de caracteristici și atitudini ale organizațiilor și persoanelor, care stabilesc ca prioritate principală radioprotecția, securitatea radiologică și nucleară;

deșeuri radioactive – materiale, articole, instalații și orice tip de obiecte sub orice formă, care conțin sau sînt contaminate cu radionuclizi în concentrații superioare limitelor de exceptare și pentru care nu s-a prevăzut și nu se va prevedea nici o utilizare ulterioară;

evaluare a securității nucleare și radiologice – analiza corespunderii la cerințele radioprotecției și securității nucleare și radiologice, aspectelor privind proiectarea și exploatarea instalației radiologice sau nucleare, care sînt relevante pentru protecția persoanelor, protecția fizică a sursei radioactive sau materialului nuclear, incluzînd analiza prevederilor pentru protecția și securitatea fizică stabilite la proiectarea, utilizarea, manipularea instalațiilor radiologice sau nucleare și analiza riscurilor și amenințărilor asociate, în condițiile normale de lucru și în situațiile de incident și accident;

expert atestat – persoană care deține permis de exercitare (certificat de atestare) eliberat de Agenția Națională – confirmare a cunoștințelor și pregătirii

necesare de efectuare a testelor instrumentale sau radiochimice în scopul defășurării în siguranță a activităților nucleare și radiologice;

incident radiologic (nuclear) – eveniment care afectează instalația radiologică (nucleară) și care conduce la mărirea dozei de expunere a personalului în raport cu nivelul admisibil și/sau conduce la prezența substanțelor radioactive în zonele unde acestea nu sînt prevăzute conform proiectului și care necesită aplicarea unor măsuri de corecție;

instalație radiologică – generator de radiație ionizantă, aparat, dispozitiv, care extrage, produce, prelucrează materiale radioactive; încăpere sau spațiu, care conține materiale radioactive, inclusiv deșeuri radioactive;

instalație nucleară – orice instalație în care sînt stocate materiale nucleare, cu excepția depozitărilor în vederea transportării de materiale nucleare;

management al deșeurilor radioactive – totalitatea activităților administrative și operaționale legate de manipularea (gospodărirea), transportarea, pretratarea, tratarea, condiționarea, depozitarea intermediară și depozitarea definitivă a deșeurilor rezultate de la obiectivele nucleare sau radiologice;

material radioactiv – orice material, în orice stare de agregare, care prezintă fenomenul de radioactivitate, inclusiv deșeurile radioactive;

materie primă nucleară – uraniu conținînd un amestec al izotopilor aflat în natură; uraniu sărăcit în izotopul 235; toriu; orice formă a acestora: metal, aliaj, compoziție chimică sau concentrație;

material de interes nuclear – apă grea, grafit, zirconiu și alte materiale care, datorită unor proprietăți nucleare specifice, sînt de interes deosebit pentru domeniul nuclear;

material fisionabil special – plutoniu, uraniu 233, uraniu îmbogățit în izotopul 233 sau în izotopul 235; orice material îmbogățit artificial în oricare dintre izotopii menționați anterior;

material nuclear – orice materie primă nucleară și orice material fisionabil special;

măsuri de constrîngere – suspendarea sau retragerea autorizației radiologice, inclusiv parțiale, a certificatului de securitate și a permisului de exercitare, suspendarea activităților neautorizate;

modificare a instalațiilor radiologice – activitate de înlocuire a unor subsansambluri cu altele, nerecomandate de producător, și/sau schimbarea unor parametri tehnici, inclusiv operațiile de recondiționare, refacere, îmbunătățire a parametrilor tehnici;

niveluri de exceptare – valori stabilite de Agenția Națională, exprimate în termeni de activitate totală sau specifică ori după debit de doză (în cazul generatoarelor de radiații ionizante) sub care activitatea (practica) este exceptată de la cerințele de autorizare ale prezentei legi;

notificare – document scris de formă stabilită, prin care persoana juridică sau fizică înștiințează Agenția Națională despre intenția sa de a desfășura sau de a înceta activități nucleare și/sau radiologice;

obiectiv radiologic (nuclear) – încăpere, teren, suprafață în care se desfășoară activități radiologice (nucleare) ori se află instalații cu surse de radiații ionizante, generatoare de radiații ionizante sau orice alte instalații nucleare, altele decât cele din ciclul nuclear;

permis de exercitare – document care permite persoanei ce manipulează un anumit echipament sau dispozitiv cu surse de radiații ionizante, persoanelor responsabile de radioprotecție și experților atestați să desfășoare activități autorizate în domeniu și care este eliberat în baza unei examinări și evaluări a cunoștințelor, în conformitate cu legislația în vigoare;

personal categoria A – persoanele salariate sau care desfășoară activități independente, supuse unei expuneri la locul de muncă, care pot produce doze ce depășesc 5mSv/an, ca urmare a unei activități ce cade sub incidența prezentei legi;

radiație ionizantă – orice iradiere corpusculară sau electromagnetică aptă de a produce direct sau indirect ioni (particule încărcate cu sarcină electrostatică) la trecerea prin substanță sau orice radiație de tipul: alfa, beta, gama, roentgen, neutroni, electroni, protoni, alte particule încărcate sau neutre (cu excepția undelor electromagnetice radio, radiațiilor vizibile, infraroșii, ultraviolete, radiațiilor laser, ultrasunetelor etc.);

radioprotecție – protecție a personalului expus profesional, a populației, bunurilor materiale și a mediului împotriva acțiunii radiațiilor generate de surse de radiații ionizante, prevenire a contaminării cu radionuclizi, inclusiv asigurare a protecției care, în procesul diverselor activități, ar menține riscul de iradiere la un nivel minim posibil;

responsabil de radioprotecție – persoană cu pregătire și calificare corespunzătoare în domeniul radioprotecției și securității radiologice și nucleare, deținătoare a permisului de exercitare, numită prin ordin pe organizație pentru efectuarea controlului executării cerințelor de radioprotecție, securitate radiologică și nucleară, vizînd utilizarea în siguranță a surselor de radiații ionizante;

securitate nucleară și radiologică – ansamblu de măsuri tehnice și organizatorice destinate să asigure funcționarea instalațiilor nucleare sau radiologice în condiții de siguranță, să prevină și să limiteze deteriorarea acestora și să asigure protecția personalului ocupat profesional, a populației, mediului și bunurilor materiale împotriva iradierii sau a contaminării radioactive;

securitate cibernetică – ansamblu de măsuri tehnice și administrative menite să asigure securizarea spațiului cibernetic, parte a datelor nucleare sau radiologice de importanță națională, și care este parte intrinsecă a sistemului securității fizice;

securitate fizică – ansamblu de măsuri tehnice și administrative prevăzute la utilizarea, transportarea și depozitarea materialelor nucleare și radioactive, pentru a evita sustragerea, pierderea acestora și a neutraliza actele de sabotaj îndreptate împotriva instalațiilor și obiectivelor nucleare și radiologice, precum și pentru a recupera controlul asupra acestor materiale, în cazul pierderii sau sustragerii lor;

sursă de radiații ionizante – emițător de radiații ionizante, orice material radioactiv;

sursă radioactivă orfană – sursă radioactivă care nu se află sub control de reglementare din motiv că fie niciodată nu s-a aflat sub control de reglementare, fie că a fost abandonată, pierdută, furată sau amplasată, transferată fără autorizarea respectivă;

titular de autorizație – persoană fizică sau juridică autorizată de Agenția Națională pentru desfășurarea unor genuri de activitate din domeniul nuclear sau radiologic;

trafic ilicit – orice acțiune care implică o activitate nucleară sau radiologică neautorizată de deținere, transfer, import și export pentru materiale nucleare, de interes nuclear, materiale radioactive, echipamente și dispozitive pertinente pentru proliferarea armelor nucleare;

tratare și condiționare a deșeurilor radioactive – succesiune de procese tehnologice de transformare a deșeurilor radioactive într-o formă stabilă și indispersabilă, care nu permite reutilizarea lor și care este adecvată pentru stocare îndelungată sau dispunere finală;

situație de urgență nucleară sau radiologică – eveniment produs la o instalație radiologică sau nucleară clasificat, conform prevederilor legale, drept incident sau accident;

utilizare a surselor de radiații ionizante – mod de folosire, operare, exploatare, funcționare, inclusiv păstrare și întreținere curentă a surselor de radiații ionizante.

Articolul 5. Principiile de reglementare

Principiile fundamentale de reglementare a activităților nucleare și radiologice sunt următoarele:

a) nepermiterea depășirii nivelului maxim admis de expunere la radiații ionizante;

b) reducerea dozelor de iradiere la un nivel minim posibil;

c) justificarea oricăror activități (practici) ce prevăd utilizarea surselor de radiații ionizante;

d) asigurarea securității radiologice și nucleare;

e) asigurarea securității și protecției fizice a materialelor radioactive și nucleare;

f) responsabilizarea titularilor de autorizație;

g) asigurarea controlului activităților nucleare și radiologice.

Articolul 6. Funcțiile de reglementare

În domeniul activităților nucleare și radiologice se prevăd următoarele funcții de reglementare:

- a) autorizarea;
- b) elaborarea și aprobarea cadrului normativ în domeniul siguranței și securității fizice nucleare și radiologice;
- c) evidența surselor de radiații ionizante și a materialelor nucleare;
- d) controlul și supravegherea de stat;
- e) aplicarea măsurilor de constrângere pentru încălcările legislației în vigoare;
- f) controlul neproliferării armelor nucleare și respectării tratatelor internaționale.

Articolul 7. Reglementarea normativă

Realizarea prevederilor prezentei legi, a acordurilor internaționale la care Republica Moldova este parte este asigurată prin:

- a) acte normative de reglementare a securității nucleare și radiologice, securității fizice a obiectivelor nucleare și radiologice, materialelor nucleare și surselor radioactive, radioprotecției, cerințelor pentru calificarea personalului, managementului deșeurilor radioactive și a combustibilului nuclear ars, transportării materialelor nucleare și radioactive, elaborate de Agenția Națională și aprobate de Guvern în modul stabilit;
- b) alte acte normative de reglementare a securității nucleare și radiologice și securității fizice (regulamente, instrucțiuni, ghiduri) pentru executarea legilor, elaborate și aprobate prin hotărâri ale Agenției Naționale, în modul prevăzut de legislație;
- c) acte normative ce stabilesc valori ale factorilor radiologici, produselor supuse iradierii cu impact asupra sănătății personalului, populației și mediului, elaborate și emise de alte autorități publice abilitate de lege, după coordonarea obligatorie cu Agenția Națională.

Articolul 8. Subiecții din domeniul activităților nucleare și radiologice

(1) Infrastructura din domeniul activităților nucleare și radiologice este constituită din totalitatea subiecților care contribuie la desfășurarea activității nucleare și radiologice.

(2) Din subiecții ai infrastructurii nucleare și radiologice fac parte:

- a) Agenția Națională;
- b) alte autorități publice centrale de specialitate sau autorități administrative, nenumărate în art. 13 al prezentei legi;
- c) persoane fizice și juridice autorizate în domeniul nuclear și radiologic;

d) experți atestați în domeniu, alte resurse umane de calificare corespunzătoare, inclusiv din sistemul de cercetare, formare și perfecționare profesională;

e) organizații de suport tehnic, indiferent de forma juridică de organizare.

Articolul 9. Prevederi speciale

(1) În Republica Moldova sînt interzise:

a) importul, exportul, reexportul, tranzitul, introducerea temporară a surselor de radiații ionizante (inclusiv parte a echipamentului medical sau de măsurări, calibrare) fără autorizația Agenției Naționale;

b) importul deșeurilor radioactive.

(2) În domeniul reglementării activităților nucleare și radiologice nu se admite cumulul funcțiilor de reglementare cu funcțiile de promovare, gestionare și utilizare a surselor de radiații ionizante.

Capitolul II AGENȚIA NAȚIONALĂ

Articolul 10. Statutul

(1) Agenția Națională este autoritatea administrativă, instituită de Guvern în subordinea organului central de specialitate al administrației publice pentru mediu, cu statut de persoană juridică de drept public, care dispune de ștampilă cu Stema de Stat, denumire în limba de stat, precum și conturi trezoreriale. Agenția Națională deține, conform legislației în vigoare, nivelul necesar de independență în exercitarea funcțiilor prevăzute de prezenta lege.

(2) Structura și Regulamentul Agenției Naționale sînt aprobate de Guvern.

(3) Finanțarea Agenției Naționale se efectuează de la bugetul de stat, precum și din alte surse conform legislației în vigoare.

(4) Angajații Agenției Naționale încadrați nemijlocit în procesul de autorizare, control și supravegherea de stat, în evaluarea lucrărilor cu surse de radiații ionizante se atribuie adițional la categoria A ca persoane expuse la radiații ionizante. Lista persoanelor ce se atribuie la categoria A se coordonează cu autoritățile publice centrale relevante, conform prevederilor legislației în vigoare.

Articolul 11. Misiunea și funcțiile de bază

Misiunea și funcțiile de bază ale Agenției Naționale sînt următoarele:

a) realizarea politicii statului în domeniul nuclear și radiologic și consultarea autorităților publice, conform competențelor, în problemele privind elaborarea politicii, strategiei naționale, modificarea cadrului legal și adoptarea măsurilor necesare reglementării eficiente a activităților nucleare și radiologice;

b) monitorizarea implementării și executării prevederilor tratatelor internaționale din domeniu la care Republica Moldova este parte și legislației naționale în domeniu;

c) aprobarea actelor normative din domeniu (regulamente, instrucțiuni, ghiduri), conform art. 7 lit. b) și c) din prezenta lege;

d) autorizarea, înregistrarea în baza notificării a activităților nucleare și radiologice, prin evaluarea solicitării autorizației radiologice și corespunderii la condițiile de radioprotecție, securitate nucleară și radiologică, securitate fizică a obiectivelor nucleare și radiologice și garanții nucleare;

e) efectuarea controlului și supravegherii de stat în scopul verificării condițiilor de securitate a activităților nucleare și radiologice, securității fizice a obiectivelor nucleare și radiologice;

f) întocmirea actelor de control și emiterea prescripțiilor respective, întocmirea și examinarea proceselor-verbale de constatare a contravențiilor din domeniul activităților nucleare și radiologice, aplicarea altor măsuri de constrângere legale (suspendarea sau retragerea autorizației radiologice, inclusiv parțiale, certificatului de securitate și a permisului de exercitare, stoparea activităților neautorizate) obligatorii spre executare de către persoane juridice și fizice;

g) asigurarea transparenței procesului decizional în reglementarea activităților nucleare și radiologice;

h) eliberarea certificatelor de securitate și/sau recunoașterea acestora pentru instalații (utilaje, containere sau mijloace de transport pentru surse radioactive, inclusiv deșeuri radioactive) cu surse de radiații ionizante, conform prezentei legi;

i) atestarea sau recunoașterea experților naționali în domeniul nuclear și radiologic, cu eliberarea certificatului de atestare – permis de exercitare de nivelul III;

j) evaluarea cunoștințelor, eliberarea sau recunoașterea permiselor de exercitare de nivelul I, II eliberate de entități recunoscute de Agenția Națională, pentru personalul care activează în domeniul nuclear sau radiologic și responsabilitii de radioprotecție;

k) propune modificarea și / sau completarea actelor normative, când este necesară corelarea lor cu tratatele și standardele internaționale din domeniu;

l) gestionarea Registrului național al surselor de radiații ionizante și al persoanelor fizice și persoanelor juridice autorizate;

m) acordarea asistenței gratuite la depistarea surselor radioactive orfane;

n) recunoașterea organizațiilor de suport tehnic, experților naționali și internaționali, instituțiilor de certificare și pregătire a cadrelor prin includerea lor în registrul respectiv și publicarea pe pagina web a Agenției Naționale;

o) coordonarea și monitorizarea implementării proiectelor de asistență tehnică internațională pentru domeniile securității, radioprotecției și securității fizice a activităților relevante;

p) semnarea, în ordinea stabilită de lege, a acordurilor bilaterale sau multilaterale cu autorități similare de profil din țări terțe;

q) perfectarea și transmiterea rapoartelor naționale în adresa organismelor internaționale de profil, conform acordurilor internaționale la care Republica Moldova este parte;

r) participarea ca parte intrinsecă a sistemului național de reacționare în caz de urgențe radiologice sau nucleare;

s) reprezentarea în calitate de organ național de reglementare - punct național de contact cu AIEA în cadrul convențiilor, tratatelor internaționale din domeniul nuclear și radiologic, cu organe de reglementare nucleară din țări terțe.

Articolul 12. Drepturile și obligațiile Agenției Naționale

(1) Agenția Națională are dreptul:

a) de acces, în conformitate cu competențele stabilite de lege, în orice loc unde se desfășoară activități nucleare și radiologice supuse autorizării și controlului;

b) să solicite persoanei fizice sau juridice controlate îndeplinirea prevederilor prezentei legi, actelor normative în vigoare din domeniul activităților nucleare și radiologice și condițiilor de autorizare;

c) să efectueze măsurările și instalările echipamentului de supraveghere și control necesar și să beneficieze de suportul tehnic din partea organismelor internaționale și naționale de profil;

d) să solicite prelevarea și primirea eșantioanelor materialelor, produselor supuse direct sau indirect controlului;

e) de acces la datele privind evidența surselor de radiații ionizante, materialele nucleare, alte informații, date tehnice și contractuale ale persoanelor autorizate, necesare îndeplinirii obiectivelor controlului;

f) să solicite de la persoanele fizice sau juridice titulari de autorizație radiologică:

să prezinte Agenției Naționale rapoarte, informații și notificări conform actelelor legislative în vigoare;

să țină evidența materialelor radioactive și nucleare, a surselor de radiații ionizante și a activităților supuse controlului și să controleze această evidență;

să demonstreze prezența echipamentului de protecție necesar;

g) să suspende sau să retragă autorizația radiologică, inclusiv parțială, permisul de exercitare, certificatul de securitate în cazul încălcării de către titular a prevederilor legale și a condițiilor eliberării acului permisiv respectiv, conform dispozițiilor art. 22 și 25 din prezenta lege;

(2) Agenția Națională este obligată să asigure:

a) păstrarea confidențialității informației comerciale obținute în procesul îndeplinirii obligațiilor de serviciu;

b) informarea operativă a organelor centrale abilitate privind neconformitățile ce pot conduce la iradiieri nejustificate ale personalului, populației și contaminării radioactive a mediului;

c) sistarea imediată a oricărei activități nucleare sau radiologice în caz de depistare a eventualei iradierii nejustificate a personalului, pacientului, populației și contaminării radioactive a mediului, cu inițierea măsurilor de constrângere respective;

d) actualizarea și promovarea, ori de câte ori este necesar, a nivelurilor de exceptare de la regimul de autorizare, actelor normative;

e) conlucrarea eficientă cu autoritățile centrale și de specialitate cu atribuții în domeniul activităților reglementate.

Capitolul III **COMPETENȚA AUTORITĂȚILOR CU ATRIBUȚII** **ÎN DOMENIUL NUCLEAR ȘI RADIOLOGIC**

Articolul 13. Autoritățile cu atribuții în domeniul activităților nucleare și radiologice

(1) Autoritățile cu atribuții în domeniul activităților nucleare și radiologice, prin specificul lor, desfășoară activități radiologice sau nucleare ori cu tangențe la aceste activități și raportează Agenției Naționale fiecare caz de constatare a unor modificări în evoluția și situația radiologică sau nucleară ce ține de competența fiecărei autorități.

(2) Autorități cu atribuții în domeniul activităților nucleare și radiologice sînt următoarele:

a) organul central de specialitate al administrației publice în domeniul ocrotirii sănătății;

b) autoritatea administrativă în domeniul protecției civile și situațiilor excepționale;

c) organul central de specialitate al administrației publice în domeniul mediului;

d) organul central de specialitate al administrației publice în domeniul agroindustrial;

e) autoritatea administrativă a controlului vamal;

f) organizații de cercetare sau promovare a tehnologiilor nucleare sau radiologice.

Articolul 14. Competența organului central de specialitate al administrației publice în domeniul ocrotirii sănătății

Organului central de specialitate al administrației publice în domeniul ocrotirii sănătății asigură:

a) supravegherea și evaluarea igienică a conținutului de radionuclizi în produsele alimentare, pe întregul circuit alimentar, în apa potabilă, inclusiv în sursele de apă potabilă, în materialele de construcție, în alte bunuri de consum destinate populației, cu eliberarea certificatelor de igienă pentru produsele autohtone sau cele provenite din import;

b) controlul plasării în circuitul economic și social pentru consum uman a produselor care au fost supuse iradierii sau care conțin materiale radioactive, utilizarea pentru diagnostic sau tratament medical a surselor radioactive, generatoarelor de radiații ionizante și a produselor farmacologice ce conțin radionuclizi și vin în contact cu organismul uman, utilizate pentru prima dată în țară, în baza actelor de înregistrare de stat, eliberate în conformitate cu legea;

c) monitorizarea influenței activităților nucleare și radiologice asupra sănătății populației, cu eliberarea avizelor respective;

d) normarea igienică a factorilor radiologici;

e) supravegherea sanitaro-epidemiologică de stat a obiectivelor ce desfășoară activități nucleare și radiologice, cu eliberarea autorizațiilor sanitare, în conformitate cu prevederile legii;

f) estimarea dozelor primite de pacienți în cadrul investigațiilor medicale și al tratamentului, monitorizarea expunerii la radiații ionizante a populației în cazuri de accidente radiologice sau nucleare;

g) cercetări științifice privind efectele medico-biologice ale radiațiilor ionizante.

Articolul 15. Competența autorității administrative în domeniul protecției civile și situațiilor excepționale

Autoritatea administrativă în domeniul protecției civile și situațiilor excepționale asigură:

a) elaborarea și implementarea, în comun cu autoritățile administrației publice centrale și de specialitate și Agenția Națională, a Planului național de intervenție la accidente nucleare sau urgențe radiologice;

b) coordonarea implementării prevederilor convențiilor internaționale cu privire la notificarea rapidă a unui accident nuclear, cu privire la protecția fizică a materialului nuclear, cu privire la asistența în caz de accident nuclear sau urgență radiologică;

c) în calitate de punct de contact al Agenției Internaționale pentru Energia Atomică (AIEA), realizarea prevederilor tratatelor internaționale cu privire la notificarea rapidă și asistență în caz de accident nuclear sau urgență radiologică;

d) planificarea și implementarea, în comun cu Serviciul Vamal, Agenția Națională și alte instituții abilitate în combaterea traficului ilicit al materialelor nucleare și radiologice, a acțiunilor privind protecția populației și mediului;

e) organizarea și realizarea activității rețelei naționale de observare și control de laborator privind monitorizarea, observarea și controlul de laborator asupra contaminării mediului cu radionuclizi în caz de accidente nucleare sau urgențe radiologice.

Articolul 16. Competența organului central de specialitate al administrației publice în domeniul mediului

Autoritatea administrației publice centrale în domeniul mediului, prin intermediul Serviciului Hidrometeorologic de Stat, efectuează:

- a) monitorizarea, colectarea, analiza informației despre poluarea radioactivă de fond a mediului;
- b) cercetarea dinamicii poluării radioactive a elementelor de mediu;
- c) prognozarea dispersiei și deplasării poluanților radioactivi;
- d) cercetarea influenței poluanților radioactivi și a consecințelor posibile asupra elementelor mediului.

Articolul 17. Competența organului central de specialitate al administrației publice în domeniul agroindustrial

Autoritatea administrației publice centrale în domeniul agroindustrial efectuează, prin instituțiile subordonate:

- a) monitoringul radiologic și evaluarea radiologică a inofensivității solului lucrat, terenurilor agricole, producției de origine animală și vegetală, hranei pentru animale;
- b) supravegherea departamentală a activităților nucleare și radiologice din sectorul agroindustrial.

Articolul 18. Competența autorității administrative a controlului vamal

Serviciul Vamal efectuează controlul și admite exportul, reexportul, importul și introducerea temporară sau tranzitul surselor de radiații ionizante, echipamentelor cu surse de radiații ionizante, materialelor nucleare sau radioactive, precum și al informațiilor pertinente pentru proliferarea armelor nucleare sau altor dispozitive nucleare explozive, exclusiv în baza autorizației Agenției Naționale.

Capitolul IV REGIMUL DE AUTORIZARE, ACTE PERMISIVE ALE AGENȚIEI NAȚIONALE

Articolul 19. Autorizarea activităților nucleare și radiologice

(1) Se supun autorizării persoanele fizice și juridice care au intenția sau practică activități nucleare sau radiologice, cu condiția respectării cerințelor prezentei legi, actelor normative din domeniul reglementării activităților nucleare și radiologice.

(2) Autorizarea se efectuează de Agenția Națională la notificarea privind intenția de a desfășura activitate în domeniu primită de la persoane fizice și juridice și în baza evaluării condițiilor de desfășurare a activităților nucleare și radiologice, prin perfectarea actului de evaluare, și este obligatorie pentru orice activitate nucleară și radiologică prevăzută la art. 3 și neexceptată de la regimul de autorizare conform prezentei legi.

(3) Autorizarea se efectuează prin eliberarea autorizației radiologice, care are un termen de valabilitate de 5 ani.

(4) Autorizația radiologică permite desfășurarea activităților nucleare și radiologice numai în domeniul pentru care a fost eliberată, cu respectarea limitelor și condițiilor stabilite în ea și doar cu utilizarea instalațiilor radiologice sau nucleare cu certificate de securitate valabile.

(5) Autorizația radiologică se solicită și se eliberează simultan ori succesiv, separat pentru fiecare gen de activitate (la fiecare fază a acesteia).

(6) Autorizația radiologică cu caracter parțial permite desfășurarea activităților nucleare și radiologice numai în domeniul și pentru care a fost eliberată, cu respectarea limitelor și condițiilor stabilite în ea și doar cu utilizarea instalațiilor radiologice sau nucleare cu certificatele de securitate valabile.

(7) Fazele de autorizare a activităților sau instalațiilor nucleare sau radiologice sînt următoarele:

- a) proiectarea;
- b) amplasarea;
- c) reamplasarea și transferul;
- d) construcția și/sau montajul;
- e) punerea în funcțiune;
- f) funcționarea de probă;
- g) repararea și/sau întreținerea;
- h) modificarea;
- i) conservarea;
- j) dezafectarea;
- k) importul sau exportul;
- l) introducerea temporară;
- m) transportarea.

(8) Eliberarea actelor permise ale Agenției Naționale se efectuează gratis.

Articolul 20. Condițiile pentru autorizare

Autorizarea se efectuează doar în cazul în care solicitantul întrunește următoarele condiții:

a) demonstrează calificarea profesională a personalului propriu pe funcții prin deținerea certificatelor de calificare respective recunoscute de Agenția Națională și desemnează, printr-un act administrativ, o persoană responsabilă de radioprotecție;

b) asigură măsuri în scopul prevenirii și limitării consecințelor incidentelor și accidentelor radiologice (nucleare) cu posibile efecte de impact negativ asupra vieții și sănătății personalului, populației, mediului, proprietății terțelor părți sau patrimoniului statului, conform prevederilor legislației în vigoare;

c) asigură deținerea de către personalul responsabil de funcționarea în siguranță a instalației a permisului de exercitare corespunzător activității, conform prevederilor prezentei legi;

d) întreprinde toate măsurile pentru a preveni producerea de daune în urma construirii, funcționării sau transportării surselor sau materialelor radioactive ori nucleare, instalației sau utilajului radiologic (nuclear);

e) dispune de asigurare sau de orice altă garanție financiară care ar putea să-i compenseze posibilele daune, cuantumul, natura și condițiile asigurării sau garanției fiind conforme prevederilor tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte;

f) asigură luarea măsurilor necesare pentru prevenirea amestecului de orice natură sau înlăturarea perturbațiilor datorate oricăror terțe părți în procesul decizional, în timpul construcției și pe durata funcționării instalației sau utilajului radiologic sau nuclear;

g) propune și/sau dispune de un amplasament al instalației, utilajului radiologic sau nuclear, care corespunde cerințelor tehnice, actelor normative în vigoare din domeniul radioprotecției, securității nucleare și radiologice și intereselor publice privind necontaminarea apei, aerului, solului și care nu afectează funcționarea altor instalații (obiective) amplasate în vecinătate. Acest amplasament se coordonează obligatoriu cu Agenția Națională;

h) dispune de un fond propriu de mijloace financiare, suficient pentru dezafectarea, gospodărirea deșeurilor radioactive generate din propria activitate;

i) utilizează instalații sau utilaje nucleare ori radiologice sau surse radioactive singulare care dispun de certificat de securitate, eliberat de Agenția Națională, și mijloace de măsurare (inclusiv a mărimilor ionizante) adecvate, legalizate și verificate metrologic în modul stabilit de lege;

j) instituie și menține un sistem adecvat de protecție împotriva radiațiilor ionizante;

k) instituie și menține un sistem adecvat de securitate și protecție fizică a materialelor radioactive (nucleare), a produselor și deșeurilor radioactive, precum și a instalației sau utilajului radiologic (nuclear), inclusiv a depozitelor de materiale radioactive (nucleare), în conformitate cu actele normative în vigoare din domeniul radioprotecției, securității nucleare și radiologice;

l) instituie un sistem de securitate fizică care să asigure inviolabilitatea materialului nuclear sau radioactiv gestionat;

m) instituie și menține în activitatea proprie un sistem de asigurare și control al calității în activitatea nucleară și radiologică, avizat de Agenția Națională;

n) instituie și menține un sistem propriu de control conform cerințelor de radioprotecție, securitate nucleară și radiologică, securitate fizică a obiectivului, de pregătire a intervenției de urgență în cazul incidentelor sau accidentelor radiologice (nucleare) care pot avea loc la instalațiile sau utilajele și sursele respective de radiații ionizante;

o) instituie și menține, după caz, un sistem adecvat de aplicare a garanțiilor nucleare, în conformitate cu tratatele și convențiile internaționale la care Republica Moldova este parte;

p) deține alte documente prevăzute de lege, necesare desfășurării autorizate a activității nucleare și radiologice;

q) instituie și menține un sistem adecvat de informare a publicului referitor la situația radiologică sau nucleară, în conformitate cu actele normative în vigoare din domeniul radioprotecției, securității nucleare și radiologice.

Articolul 21. Condiții pentru suspendarea, retragerea, renunțarea la autorizația radiologică

(1) În cazul depistării încălcării de către persoanele juridice și fizice autorizate a prevederilor legislației și condițiilor de autorizare, Agenția Națională adoptă decizia privind retragerea și/sau suspendarea autorizației radiologice, care se aduce la cunoștința titularului în termen de două zile lucrătoare.

(2) Decizia Agenției Naționale privind retragerea sau suspendarea autorizației radiologice se aplică până la adoptarea de către instanța de judecată a hotărârii definitive și irevocabile. În termen de trei zile lucrătoare de la data la care titularul a luat cunoștință despre decizia privind retragerea și/sau suspendarea autorizației radiologice, Agenția Națională se va adresa instanței de judecată conform procedurilor stabilite de actele legislative în vigoare.

(3) Autorizația radiologică se suspendă ori se retrage de către emitent în cel mult două zile din ziua hotărârii judecătorești.

(4) Autorizația radiologică se retrage în toate cazurile în care se constată că titularul:

a) nu a respectat prevederile legislației în vigoare în domeniul desfășurării în siguranță a activităților nucleare și radiologice, în limitele și condițiile prevăzute;

b) nu a îndeplinit integral și în termen prescripțiile Agenției Naționale privind înlăturarea încălcărilor și necorespunderilor stabilite, în baza perfectării unui proces-verbal, în cadrul controlului și supravegherii de stat;

c) nu a anunțat de existența a noi situații din punct de vedere tehnic sau de altă natură, necunoscute la data eliberării autorizației radiologice, care pot afecta desfășurarea în condiții de siguranță a activităților nucleare și radiologice;

d) nu-și îndeplinește obligațiile cu privire la constituirea fondului propriu de mijloace financiare pentru gestionarea deșeurilor radioactive și pentru dezafectare sau cu privire la asigurarea de răspundere civilă către terțe părți pentru posibilele daune în caz de incident sau de accident radiologic (nuclear), care pot avea loc în legătură cu instalațiile (utilajele) și cu sursele respective de radiații ionizante;

e) încetează a fi legal constituit;

f) și-a pierdut capacitatea de exercițiu, în cazul persoanelor fizice.

(5) Retragerea autorizației radiologice are ca efect obligația titularului:

- a) de încetare imediată a activităților în domeniul radiologic (nuclear);
- b) de a lua măsuri pentru asigurarea securității fizice și securității radiologice și nucleare a surselor de radiații ionizante sau a instalațiilor radiologice și nucleare.

(6) Suspendarea autorizației radiologice se aplică pentru încălcări care pot fi înlăturate într-o perioadă de cel mult șase luni. Dacă această cerință nu poate fi îndeplinită în termenele indicate, se ia decizia de retragere a autorizației radiologice. În cazul în care gravitatea încălcărilor nu permite această remediere în termen de 6 luni, decizia de retragere se aplică imediat de către inspectorul de stat în baza actului de control al Agenției Naționale. Suspendarea autorizației radiologice are ca efect obligația titularului:

- a) de încetare imediată a activităților în domeniul radiologic (nuclear);
- b) de adoptare a măsurilor pentru asigurarea securității fizice și radiologice a surselor de radiații ionizante și a instalațiilor radiologice, precum și a protecției fizice a materialului radioactiv și nuclear;
- c) de prezentare, în maximum 5 zile lucrătoare, a unui plan de măsuri, cu termene de realizare și persoane responsabile, pentru rezolvarea problemelor care au condiționat suspendarea.

Ridicarea suspendării se face prin notificarea titularului în temeiul actului de control în care s-a constatat că toate necorespunderile care au stat la baza deciziei de suspendare au fost înlăturate sau în baza hotărârii judecătorești definitive.

(7) Persoana autorizată este în drept să renunțe la autorizația radiologică în baza unui demers în scris adresat Agenției Naționale.

(8) Modificarea, suspendarea, retragerea și renunțarea la autorizație au efect juridic după notificarea în scris a titularului, într-un termen de 2 zile, referitor la decizia Agenției Naționale.

Titularul de autorizație radiologică este în drept să contesteze decizia Agenției Naționale în baza legislației în vigoare.

Articolul 22. Pierderea valabilității autorizației radiologice

Autorizația radiologică își pierde valabilitatea în următoarele cazuri:

- a) expirarea termenului pentru care a fost eliberată;
- b) pierderea capacității de persoană juridică sau de întreprinzător;
- c) renunțarea la autorizația radiologică, cu îndeplinirea condițiilor de încetare a activității;
- d) abandonarea sau înstrăinarea activității sau practicii autorizate, confirmate documentar;
- e) retragerea autorizației radiologice.

Articolul 23. Alte acte permissive. Cerințe pentru eliberarea certificatului de securitate și permisului de exercitare

(1) Certificatul de securitate se solicită pentru fiecare tip distinct de material radioactiv, instalație radiologică sau nucleară, dispozitiv generator de radiații ionizante, material sau echipament utilizat în scopul protecției împotriva radiațiilor ionizante, de mijloc de containerizare sau de mijloc de transport special amenajat.

(2) Certificatul de securitate se eliberează gratis în baza evaluării de către Agenția Națională a documentației tehnice și condițiilor de utilizare a instalațiilor radiologice și nucleare și a dispozitivelor cu surse de radiații ionizante. Documentația tehnică, parte a dosarului, necesară pentru obținerea certificatului de securitate trebuie să conțină, după caz, informații suficiente despre:

a) certificatul de conformitate pentru produs sau despre un alt document ce atestă conformitatea produsului, eliberat de un organism notificat și publicat în Jurnalul Oficial al Comunității Europene;

b) proiect și fabricație (manualul de operare);

c) programul de testare și rezultatul acestuia;

d) sistemul de asigurare a calității (manualul calității);

e) scopul pentru care a fost conceput;

f) instalare, montare, întreținere;

g) operare/utilizare;

h) etichetare, marcare;

i) perioada de garanție, durata de viață a instalației, perioada pentru care se asigură piese de schimb de către producător;

j) deservire, reparare;

k) documentația însoțitoare;

l) modalitatea de dezafectare sau de dispunere ca deșeu;

m) pericolul de iradiere;

n) alte pericole pe care le poate genera.

(3) Certificatul de securitate este valabil pe perioada eliberată de 5 ani. În caz de efectuare a reparației sau a modificării instalației, echipamentului, dispozitivului, containerului pentru sursă radioactivă sau a vehiculului de transport al materialelor radioactive, în urma căreia au fost modificate datele tehnice specificate de producător, se solicită argumentat reperfectarea certificatului de securitate.

(4) Titularul autorizației radiologice va utiliza în activitățile sale numai personal titular de permis de exercitare, valabil pentru aceste activități.

(5) Permisul de exercitare se eliberează de Agenția Națională persoanelor cu pregătire specifică domeniului, responsabililor de radioprotecție și experților, în baza evaluării de către Agenția Națională (sau de o altă instituție abilitată, recunoscută de Agenția Națională) a cunoștințelor solicitantului din acest domeniu.

(6) Condiție prealabilă eliberării permisului de exercitare este obținerea certificatului medical valabil, în baza reglementărilor emise de Ministerul Sănătății.

(7) Permisul de exercitare se eliberează pe o perioadă de 5 ani.

Articolul 24. Retragerea sau renunțarea la certificatul de securitate și permisul de exercitare

(1) Certificatul de securitate și permisul de exercitare se retrage de către Agenția Națională în cazurile în care titularul:

a) nu a respectat prevederile prezentei legi și ale actelor normative din domeniul activităților nucleare și radiologice și condițiilor incluse în autorizația radiologică;

b) nu a implementat sistemul de control și asigurare a calității în activitățile radiologice sau nucleare, conform cerințelor stipulate în autorizația radiologică;

c) și-a pierdut capacitatea de exercițiu.

(2) Renunțarea la certificatul de securitate se efectuează de titular în formă scrisă în adresa Agenției Naționale.

Articolul 25. Prelungirea, reperfectarea autorizației radiologice și certificatului de securitate, eliberarea duplicatului autorizației radiologice, certificatului de securitate și permisului de exercitare

(1) Prelungirea valabilității autorizației radiologice și a certificatului de securitate se solicită cu 90 de zile înainte de expirarea sa.

(2) Reproductarea autorizației radiologice se solicită de titular în caz de:

a) schimbare a denumirii, schimbare a sediului persoanei juridice sau fizice sau alte modificări în documentele de constituire referitor la informațiile pe care s-a bazat eliberarea autorizației radiologice;

b) modificări ale limitelor și condițiilor specificate în autorizația radiologică;

c) alte modificări, care ar putea afecta securitatea surselor de radiații ionizante sau radioprotecția personalului expus, a populației sau a mediului înconjurător.

(3) Reproductarea certificatului de securitate se solicită în cazurile enunțate în art. 23 alin.(3).

(4) Solicitarea reproductării se face prin expedierea la Agenția Națională a unui dosar de modificare, cu filele numerotate, care cuprinde:

a) cererea de modificare a autorizației radiologice sau certificatului de securitate;

b) documentația necesară pentru susținerea modificărilor solicitate și care reiese din art. 25 alin.(2).

(5) Reproductarea autorizației radiologice sau a certificatului de securitate nu schimbă termenul de valabilitate anterior al acestora.

(6) În cazul pierderii, sustragerii sau deteriorării autorizației radiologice, a certificatului de securitate sau a permisului de exercitare, titularul de autorizație solicită în scris un duplicat, care se eliberează de Agenția Națională în termen de 3 zile din data primirii notificării. Termenul de valabilitate a duplicatului este similar termenului din original.

Articolul 26. Activitățile nucleare și radiologice exceptate de la regimul de autorizare

Activitățile nucleare și radiologice în care se utilizează materiale cu concentrație totală sau specifică redusă (de masă) a radionuclizilor (activități și activități specifice), generatori de radiații ionizante de tipul aprobat de Agenția Națională, și orice tuburi electronice care întrunesc limitele și criteriile de exceptare prevăzute în anexa nr.1 la prezenta lege, astfel încât riscurile aferente acestor activități sînt minim acceptate, se exceptează de către Agenția Națională de la aplicarea regimului de autorizare și control prevăzut în prezenta lege. Aceasta nu scutește persoana fizică sau juridică de obligația de notificare a Agenției Naționale.

Articolul 27. Condițiile pentru autorizarea importului, exportului, reexportului și introducerii temporare de surse de radiații ionizante

(1) Autorizarea importului, exportului, reexportului, introducerii temporare de surse de radiații ionizante prevăzute la art.3 se efectuează în cazul în care solicitantul:

a) deține certificatul de securitate adecvat instalației, utilajului radiologic sau nuclear, coletului cu material radioactiv, containerului de transport, mijlocului de transportare;

b) demonstrează competența și probitatea persoanelor cu drept de control decizional asupra operațiilor pentru care solicită autorizația, în conformitate cu prezenta lege și cu actele normative în vigoare;

c) se angajează, în caz de import, să asigure respectarea prevederilor legislației în vigoare din domeniul radioprotecției și securității radiologice și nucleare, protecției fizice a materialelor radioactive, precum și ale tratatelor internaționale în domeniul energiei atomice la care Republica Moldova este parte, să livreze produsele și informațiile numai către beneficiarii autorizați în acest scop și să comunice Agenției Naționale despre intrarea în țară a produselor respective, adresa și detaliile de contact ale destinatarului;

d) stabilește măsurile necesare radioprotecției, securității radiologice, nucleare și protecției fizice în timpul transportării de materiale radioactive sau nucleare, în scopul menținerii sub limitele admise a expunerii la radiații a persoanelor, lucrătorilor, populației, bunurilor și mediului înconjurător în timpul și ca urmare a operațiunilor auxiliare pe care le presupune transportarea acestor materiale;

e) obține, în caz de export, de la partenerul său extern garanțiile necesare, din care să rezulte că acesta nu va folosi produsele și informațiile în scopuri care să prejudicieze obligațiile internaționale asumate de Republica Moldova sau securitatea națională, va demonstra că exportul îndeplinește prevederile prezentei legi și ale actelor normative în vigoare din domeniul activităților nucleare și radiologice.

Exportatorul raportează, în termen de 5 zile lucrătoare, Agenției Naționale despre ieșirea din țară a produselor respective și prezintă informațiile pertinente pentru proliferarea armelor nucleare.

(2) Autorizarea pentru importul, exportul, introducerea temporară a materialelor de interes nuclear din categoria mărfurilor strategice se efectuează de Comisia interdepartamentală de control asupra exportului, reexportului, importului și tranzitului de mărfuri strategice conform actelor normative în vigoare.

Articolul 28. Informarea beneficiarilor de servicii

(1) Titularul autorizației, permisului de exercitare, certificatului de securitate este obligat să afișeze copiile acestora la loc vizibil pentru asigurarea informării veridice a beneficiarilor de servicii. De asemenea, se va afișa la loc vizibil beneficiarilor copiile deciziilor Agenției naționale privind suspendarea, retragerea autorizației radiologice, certificatului de securitate sau permisului de exercitare.

(2) Nerespectarea acestei clauze conduce la aplicarea de sancțiuni contravenționale față de conducătorul organizației de către Agenția Națională.

Capitolul V CONTROLUL ȘI SUPRAVEGHEREA DE STAT A ACTIVITĂȚILOR NUCLEARE ȘI RADIOLOGICE

Articolul 29. Condițiile de exercitare a controlului și a supravegherii de stat a activităților nucleare și radiologice, precum și drepturile și responsabilitățile inspectorilor de stat

(1) Controlul și supravegherea de stat în domeniul menționat este efectuat în scopul protecției personalului, populației, bunurilor și mediului împotriva impactului negativ al radiațiilor ionizante și evidenței la nivel de stat a bazelor de date din domeniul nuclear și radiologic (surselor de radiații ionizante, materialului nuclear, deșeurilor radioactive, persoanelor fizice și juridice autorizate, dozelor individuale etc.).

(2) Controlul și supravegherea de stat a respectării prevederilor actelor normative se exercită preventiv, operativ-curent și ulterior de către inspectorii de stat ai Agenției Naționale, în limitele și în conformitate cu competențele stabilite de prezenta lege.

(3) Directorul Agenției Naționale este din oficiu inspector principal de stat în domeniul activităților nucleare și radiologice, iar directorul adjunct este din oficiu adjunctul inspectorului principal de stat.

(4) În scopul asigurării accesului în sediul persoanelor juridice și fizice ce desfășoară sau vor desfășura activități nucleare și radiologice, inspectorii de stat dețin legitimații de model unic, aprobat de inspectorul principal de stat.

(5) Se interzice orice amestec în activitatea inspectorilor de stat, care ar putea afecta securitatea activităților nucleare și radiologice.

(6) Controlul se efectuează în incinta în care persoana fizică sau juridică desfășoară activitățile prevăzute la art.3, supuse regimului de autorizare, sau în orice alt loc care ar avea legătură cu aceste activități, în condițiile respectării legii, în oricare dintre următoarele situații:

a) în perioada de valabilitate a autorizației, în mod periodic sau inopinat (operativ-curent);

b) în baza notificării și/sau solicitării persoanei juridice sau fizice (preventiv);

c) în cazul în care, în urma unor informații, s-ar putea presupune desfășurarea activităților prevăzute la art.3 (inopinat).

(7) În cazul depistării, în urma controlului, a unor încălcări ale cerințelor de securitate nucleară sau radiologică și de protecție fizică a materialelor radioactive sau nucleare, Agenția Națională dispune suspendarea activității desfășurate și indisponibilizarea, prin punerea de sigiliu, a instalațiilor radiologice sau nucleare, a materialelor radioactive și nucleare, a materialelor de interes nuclear sau a altor materiale, dispozitive, echipamente și informații pertinente pentru proliferarea armelor nucleare ori a altor dispozitive nucleare explozive care prezintă pericol în exploatare ori deținere.

(8) Exercițarea atribuțiilor de serviciu ale inspectorilor de stat se va realiza în baza misiunii de control și a legitimației.

(9) Inspectorul principal de stat, iar în lipsa lui – adjunctul, are dreptul:

a) de a suspenda activitățile radiologice sau nucleare neautorizate;

b) de a emite decizii privind suspendarea/retragerea autorizației radiologice emise, certificatului de securitate, permisului de exercitare, în cazul încălcării de către titular a prevederilor legislației în vigoare și a condițiilor autorizării;

c) de a înainta procesele-verbale cu privire la contravenții, întocmite de către inspectorii de stat, organelor competente, cu examinarea și aplicarea sancțiunilor corespunzătoare;

d) de a sesiza organul de urmărire penală în cazul depistării unor încălcări ce pot constitui infracțiuni prevăzute de Codul penal.

(10) Inspectorii de stat poartă răspundere pentru:

a) respectarea legilor și altor acte normative în vigoare, drepturilor și intereselor legitime ale persoanelor juridice și fizice supuse controlului și supravegherii de stat;

- b) îndeplinirea competență, imparțială și responsabilă a obligațiilor ce le revin;
- c) informarea operativă a conducerii Agenției Naționale și a altor organe competente despre încălcările depistate ce pot conduce la iradiieri nejustificate ale personalului, populației și mediului;
- d) respectarea secretului de stat și comercial, a confidențialității altor informații obținute în procesul activității sale;
- e) veridicitatea informațiilor incluse în actele de control, legalitatea concluziilor și sancțiunilor propuse spre aplicare;
- f) acționarea adecvată și promptă în situații de urgențe în timpul efectuării controlului și supravegherii de stat.

Articolul 30. Organizarea controlului și supravegherii de stat

(1) Controlul și supravegherea de stat se efectuează conform prevederilor legislației naționale în vigoare și planurilor anuale și trimestriale aprobate de Inspectorul principal de stat. Prioritățile, frecvența controlului și supravegherii de stat sînt determinate de riscul radiologic și nuclear pe care îl pot reprezenta activitățile și instalațiile respective, în conformitate cu prevederile legislației în vigoare și recomandările internaționale.

(2) Controlul și supravegherea de stat pot fi exercitate preventiv (ca parte a controlului planificat), curent, inopinat și ulterior (ca parte a controlului repetat):

- a) preventiv – în baza cererii persoanei fizice sau juridice;
- b) curent – în baza planului aprobat de inspectorul principal de stat, constituind baza controlului și supravegherii de stat;
- c) inopinat – în baza unor informații ce presupun desfășurarea activităților nucleare și radiologic neautorizate sau cu încălcarea prevederilor legislației în vigoare;
- d) ulterior sau repetat – în scopul verificării înlăturării de către persoana fizică și juridică anterior controlată a încălcărilor depistate la respectarea actelor normative, autorizațiilor și prescripțiilor eliberate.

(3) Controlul și supravegherea de stat pot fi efectuate fără informarea preventivă (inopinat, ulterior) sau cu informarea preventivă (preventiv, curent) a persoanei fizice sau juridice.

(4) Controlul și supravegherea de stat, cu informarea preventivă a persoanelor fizice sau juridice, se efectuează cu avizarea cu 5 zile lucrătoare înainte a acestora despre termenele și scopul controlului, cu coordonarea preventivă a planului, volumului și perioadei de inspectare.

(5) În scopul efectuării unor controale comune pot fi create echipe cu participarea reprezentanților altor autorități publice cu atribuții de control și supraveghere de stat.

(6) În cazul depistării încălcărilor care nu prezintă pericol grav pentru viața și sănătatea persoanelor, a mediului înconjurător (care produc o iradiere mai mică de 1,0 micro Sievert/oră la o distanță de 0,1 m de la sursă sau suprafața

instalației radiologice) și care pot fi lichidate în timpul controlului, inspectorul de stat va da indicațiile respective referitor la lichidarea lor, va verifica lichidarea lor, și în caz pozitiv, nu le va reflecta în actele de control.

(7) În cazul depistării încălcării cerințelor de securitate nucleară sau radiologică și protecție fizică a materialelor radioactive sau nucleare (cu excepția prevederilor menționate în alin. (6) al prezentului articol), inspectorul de stat va înainta inspectorului principal de stat propuneri de suspendare/retragere a autorizației radiologice, de retragere a permisului de exercitare sau certificatului de securitate, cu sigilarea utilajului sau încăperilor a căror utilizare poate aduce daune sănătății persoanelor sau mediului înconjurător.

(8) Dacă în cadrul controlului și supravegherii de stat vor fi depistate încălcări ce constituie contravenții administrative, inspectorul de stat va întocmi un proces-verbal cu privire la contravenția administrativă, conform procedurii prevăzute de Codul contravențional, și îl va anexa la actul de control.

(9) În cazul în care, în cadrul controlului și supravegherii de stat, vor fi depistate încălcări ce pot constitui infracțiuni prevăzute de Codul penal, Agenția Națională va sesiza organele de urmărire penală ale Ministerului Afacerilor Interne.

Articolul 31. Perfectarea rezultatelor controalelor

(1) Rezultatele controlului și supravegherii de stat (cu excepția prevederilor menționate în alin.(6) al art. 30) se consemnează în actul de control, conform prevederilor legale.

Actul de control se întocmește în două exemplare și conține următoarele compartimente:

- a) datele ce identifică persoana fizică/juridică supusă controlului;
- b) descrierea activităților nucleare și radiologice controlate;
- c) încălcările depistate și obiecțiile indicate în procesul verbal;
- d) concluzii și propuneri de înlăturare a încălcărilor.

(2) Actul de control este semnat de către inspectorul (inspectorii) de stat și de conducătorul persoanei fizice/juridice sau de persoana care îl înlocuiește.

(3) În cazul în care persoana fizică/juridică sau persoana care o înlocuiește:

a) are obiecții asupra rezultatelor controlului, aceasta le expune în scris, le semnează și le anexează la actul de control. Un exemplar al actului de control semnat, cu toate anexele, va fi înmînat persoanei fizice sau juridice controlate în termen de pînă la 10 zile lucrătoare de la încheierea controlului;

b) refuză să dea explicații sau să semneze și/sau să primească actul de control, inspectorul de stat va face mențiunile respective în actul de control, expediindu-l persoanei fizice/juridice prin trimitere poștală recomandată.

(4) Actul de control servește drept bază juridică pentru aplicarea măsurilor prevăzute în prezentul articol și a altor măsuri stabilite de legislație.

(5) Actele de control se înregistrează în registrul actelor de control, se păstrează în cadrul Agenției Naționale timp de 5 ani și sînt utilizate la pregătirea pentru controalele ulterioare și la generalizarea informațiilor privind starea activităților nucleare și radiologice.

(6) Inspectorii de stat țin la control strict executarea de către persoanele fizice/juridice a deciziilor, prescripțiilor, proceselor-verbale cu privire la contravențiile aplicate în urma controlului și supravegherii de stat.

(7) Pentru verificarea executării deciziilor și prescripțiilor eliberate în urma controlului și supravegherii de stat, inspectorul de stat va solicita de la persoana fizică sau juridică prezentarea informațiilor privind îndeplinirea măsurilor indicate în actul de control, iar în cazul în care informațiile sînt insuficiente sau neclare, va efectua un control ulterior.

(8) În cazul în care s-a depistat neexecutarea deciziilor sau prescripțiilor emise, inspectorul de stat cere conducătorului persoanei fizice/juridice explicații în scris, care sînt anexate la actul de control și servesc drept temei pentru aplicarea măsurilor de constrîngere prevăzute de legislație.

Capitolul VI GARANȚIILE NUCLEARE

Articolul 32. Angajamentele utilizării pașnice

(1) Materialele nucleare și radioactive sînt utilizate în Republica Moldova exclusiv în scopuri pașnice și în conformitate cu obligațiunile ce reies din convențiile și tratatele internaționale la care țara noastră este parte. Lista materialelor, dispozitivelor, echipamentelor și informațiilor pertinente pentru proliferarea armelor nucleare și a altor dispozitive nucleare explozive este prezentată în anexa nr. 2 la prezenta lege.

(2) În Republica Moldova sînt interzise:

a) cercetarea, experimentarea, dezvoltarea, fabricarea, importul, introducerea temporară, exportul, tranzitul, deținerea, distribuirea, realizarea, repararea, punerea în funcțiune, manipularea, închirierea, plasarea, detonarea unei arme nucleare, a oricărui dispozitiv exploziv nuclear sau dispozitiv exploziv cu material radioactiv;

b) importul, exportul, reexportul, tranzitul, introducerea temporară a materialului nuclear, combustibilului nuclear, inclusiv ars, fără autorizația Agenției Naționale și instituțiilor de stat abilitate.

Articolul 33. Regimul de garanții nucleare

(1) În cadrul implementării prevederilor Tratatului cu privire la neproliferarea armelor nucleare din 1 iulie 1968, la care Republica Moldova a aderat prin Hotărîrea Parlamentului nr. 1623-XII din 26 octombrie 1993 și a Acordului dintre Republica Moldova și Agenția Internațională pentru Energie Atomică cu privire la aplicarea garanțiilor în raport cu Tratatul privind

neproliferarea armelor nucleare și a Protocolului la acest acord (în continuare – Acordul), ratificat prin Legea nr. 41-XVI din 2 martie 2006, Agenția Națională:

a) coordonează la nivel național implementarea garanțiilor nucleare, altor acțiuni, în special a celor ce țin de autorizare, control și supraveghere, precum și sancționare a acțiunilor relevante aplicării garanțiilor;

b) acordă asistența necesară în scopul facilitării accesului inspectorilor Agenției Internaționale pentru Energie Atomică (în continuare – AIEA) pe teritoriul Republicii Moldova pentru efectuarea verificărilor necesare;

c) supraveghează implementarea de către persoanele juridice și fizice autorizate a sistemului de evidență și control al materialelor nucleare și radioactive, materiale de interes nuclear și a măsurilor de protecție fizică a lor;

d) colectează informațiile necesare pentru aplicarea garanțiilor;

e) stabilește și actualizează lista materialelor, dispozitivelor, echipamentelor și informațiilor pertinente pentru proliferarea armelor nucleare și a altor dispozitive nucleare explozive și propunerea către Guvern spre aprobare.

(2) Autoritățile publice, persoanele juridice și fizice au obligația de a coopera cu reprezentanții AIEA în aplicarea măsurilor privind garanțiile, inclusiv:

a) de a prezenta informațiile relevante aplicării prevederilor Acordului;

b) de a asigura accesul în locațiile ce cad sub prevederile Acordului;

c) de a acorda suportul necesar inspectorilor Agenției Naționale și celor din cadrul AIEA în efectuarea controalelor;

d) de a permite inspectorilor Agenției Naționale și AIEA efectuarea măsurărilor necesare, conform prevederilor Acordului.

(3) Agenția Națională este responsabilă pentru aprobarea sau respingerea motivată a inspectorilor propuși de către AIEA.

(4) Activitățile de cercetare și dezvoltare relevante ciclului combustibilului nuclear, care cad sub acțiunea Acordului, pot fi începute doar cu notificarea și obținerea autorizației prealabile a Agenției Naționale.

Articolul 34. Controlul de stat a materialelor nucleare

Agenția Națională asigură implementarea măsurilor de garanții privind materialele nucleare prin:

a) instituirea unui sistem de control și evidență a materialului nuclear din țară;

b) implementarea procedurilor de inventariere și raportare a cantităților de material nuclear;

c) implementarea procedurilor de autorizare și monitorizare a mișcării materialului nuclear;

d) implementarea procedurilor de raportare către AIEA a cantităților de material nuclear.

e) menținerea, actualizarea anuală a registrului național de materiale nucleare (suport electronic sau pe hârtie).

Capitolul VII
SECURITATEA FIZICĂ A OBIECTIVELOR RADIOLOGICE ȘI
NUCLEARE, TRAFICUL ILICIT AL MATERIALELOR NUCLEARE ȘI
AL SURSELOR RADIOACTIVE

Articolul 35. Reglementarea securității fizice a obiectivelor nucleare și radiologice și protecției fizice a materialelor nucleare și radioactive

Agenția Națională elaborează și propune spre adoptare Guvernului cerințele privind securitatea fizică a obiectivelor nucleare și radiologice și protecția fizică a materialelor nucleare și radioactive prin:

a) asigurarea categorizării obiectivelor nucleare, materialelor nucleare și radioactive în baza evaluării vulnerabilității, daunelor potențiale, consecințelor unor eventuale diversiuni, acte de sabotaj sau sustrageri;

b) identificarea măsurilor de asigurare a securității fizice în funcție de categoria materialului sau obiectivului nuclear;

c) instituirea evidenței și controlului de stat al materialelor nucleare și radioactive;

d) înaintarea cerințelor la nivel de condiții de autorizare, care includ cerințe pentru securitatea fizică, inclusiv cibernetică, în calitate de componentă intrinsecă;

e) impunerea măsurilor de control și supraveghere de stat, de verificare a rezultatelor inventarierii;

f) impunerea măsurilor de constrângere conform prevederilor legii în caz de încălcare a legislației și condițiilor de autorizare.

Articolul 36. Combaterea traficului ilicit al materialelor nucleare și radioactive

(1) În scopul prevenirii, detectării și reacționării în caz de tentativă sau de trafic ilicit cu materiale nucleare și radioactive, Servicul Vamal instituie și implementează controlul respectiv la frontiere.

(2) Agenția Națională este informată în termen de 24 de ore din momentul depistării unui caz sau a unei tentative de trafic ilicit cu material radioactiv sau nuclear.

Articolul 37. Responsabilitatea persoanei autorizate pentru protecția fizică a materialului nuclear sau radioactiv

Persoana autorizată pentru activități nucleare sau radiologice poartă responsabilitate deplină pentru protecția fizică a materialului nuclear sau radioactiv gestionat și pentru informarea în termenul stabilit la art.36 a Agenției Naționale, altor autorități abilitate despre tentativa sau cazul de sustragere a acestui material. Securitatea cibernetică este parte intrinsecă a securității fizice a obiectivului nuclear sau radiologic.

Capitolul VIII
REAȚIONAREA ÎN CAZ DE ACCIDENT/INCIDENT
NUCLEAR/RADIOLOGIC.
TRANSPORTAREA MATERIALELOR RADIOACTIVE

Articolul 38. Informarea și reglementarea în caz de accident nuclear sau radiologic

(1) În caz de pierdere a controlului asupra materialului nuclear sau radioactiv, fapt care poate afecta țări, Agenția Națională asigură informarea, conform procedurilor stabilite între părți, a AIEA și a terțelor țări despre evenimentul respectiv, inclusiv privind cazurile de identificare a traficului ilicit de materiale nucleare sau radioactive.

(2) Agenția Națională, în comun cu autoritățile publice centrale și de specialitate, asigură cadrul normativ, precum și demararea și efectuarea lucrărilor de depistare și identificare a materialului nuclear sau radioactiv pierdut de sub control.

(3) În caz de necesitate, Agenția Națională solicită asistența tehnică internațională necesară soluționării cazului respectiv, în conformitate cu tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte.

(4) Informarea autorităților abilitate despre incident sau accident se efectuează de persoana care a depistat primar cazul, conform schemei și procedurilor stabilite în reglementările aprobate de Guvern.

Articolul 39. Reacționarea

Persoana autorizată este obligată să dispună de:

- a) planuri de reacționare efectivă la nivel de amenințări de proiect prin interacțiunea unităților respective în caz de urgențe radiologice sau nucleare;
- b) personal pregătit și antrenat pentru astfel de activități;
- c) planuri proprii de intervenție în caz de incident sau accident radiologic (nuclear);
- d) un sistem propriu de asigurare și control al calității în menținerea securității radiologice sau nucleare și a securității fizice în cadrul activităților desfășurate;
- e) un sistem de informare a Agenției Naționale în termenele stabilite de actele normative în vigoare despre incidentul/accidentul nuclear sau radiologic care a avut loc și care a produs prejudicii persoanelor fizice sau juridice, pierderi economice și poluarea radioactivă a mediului, inclusiv despre posibilitatea producerii incidentului/accidentului nuclear sau radiologic.

Articolul 40. Transportarea materialelor nucleare și radioactive

Transportarea materialelor nucleare și radioactive se efectuează exclusiv de către titularii de autorizație eliberată de Agenția Națională pentru astfel de activități, în conformitate cu legislația în vigoare.

Capitolul IX

POLITICA NAȚIONALĂ ȘI PRINCIPIILE ÎN MANAGEMENTUL DEȘEURILOR RADIOACTIVE

Articolul 41. Politica națională a managementului deșeurilor radioactive

(1) Ca stat membru al AIEA și în conformitate cu obligațiile asumate la nivel internațional, Guvernul promovează politica de management al deșeurilor radioactive în conformitate cu următoarele principii:

a) protejarea sănătății umane: deșeurile radioactive sînt gestionate astfel încît să se asigure un nivel acceptabil de protecție a sănătății umane;

b) protecția mediului: deșeurile radioactive sînt gestionate în așa fel încît să ofere un nivel acceptabil de protecție a mediului, inclusiv a resurselor naturale;

c) protecția dincolo de frontierele Republicii Moldova: deșeurile radioactive sînt gestionate în așa fel încît să se asigure că efectele posibile asupra sănătății umane și a mediului dincolo de frontierele naționale vor fi luate în considerare;

d) protecția generațiilor viitoare: deșeurile radioactive sînt gestionate în așa fel încît impactul asupra sănătății generațiilor viitoare nu va fi mai mare decît nivelurile relevante ale impactului care sînt acceptabile astăzi;

e) povara pentru generațiile viitoare: deșeurile radioactive sînt gestionate așa mod încît să nu impună o povară nejustificată asupra generațiilor viitoare;

f) cadrul juridic național: deșeurile radioactive sînt gestionate într-un cadru național juridic adecvat, inclusiv stabilirea clară a responsabilităților și a atribuțiilor pentru reglementarea independentă a acestor activități;

g) controlul generării deșeurilor radioactive: generarea de deșeuri radioactive va fi menținută la nivelul minim posibil;

h) siguranța radiologică și nucleară, securitatea fizică a obiectivelor cu deșeuri radioactive: siguranța radiologică și nucleară, securitatea fizică a instalațiilor de gestionare a deșeurilor radioactive se va asigura într-un mod corespunzător în fiecare fază a ciclului de viață al instalației.

(2) Politica și principiile la nivel național ale managementului deșeurilor radioactive se va realiza în strînsă legătură cu obiectivul de dezvoltare durabilă a țării, care satisface nevoile generației prezente fără a compromite capacitatea generațiilor viitoare de a-și satisface propriile necesități.

În Republica Moldova deșeurile radioactive se vor gestiona în conformitate cu următoarele principii și poziții:

a) poluatorul plătește – povara financiară pentru gestionarea deșeurilor radioactive va fi suportată de către generatorul de deșeuri radioactive;

b) transparență în ceea ce privește toate aspectele legate de managementul deșeurilor radioactive – toate activitățile de gospodărire a deșeurilor radioactive se realizează în mod deschis și transparent, iar publicul are acces la informații cu privire la managementul deșeurilor radioactive în cazul în

care aceasta nu aduce prejudicii securității fizice a obiectivului radiologic sau nuclear;

c) transparență decizională în baza cercetărilor științifice, evaluării de risc și optimizării resurselor – procesul de luare a deciziei se bazează pe informații și rezultate științifice argumentate, efectuate și prezentate de către instituțiile naționale competente și internaționale din domeniul dat;

d) precauție – în cazul în care există incertitudini cu privire la siguranța radiologică sau nucleară a unei activități legate de managementul deșeurilor radioactive, se adoptă o abordare conservatoare;

e) interzicerea importului de deșeurii radioactive;

f) cooperarea internațională – Guvernul își asumă responsabilitatea față de alte țări pentru problemele globale și regionale conexe managementului deșeurilor radioactive. În activitatea dată se vor respecta principiile politicii naționale și cele ce reies din acordurile regionale și internaționale relevante la care Republica Moldova este parte;

g) participarea – în luarea deciziilor din domeniul managementului deșeurilor radioactive se vor lua în considerare interesele și preocupările tuturor părților afectate sau interesate;

h) crearea capacităților de educație a populației – Guvernul va crea condiții și posibilități de educație și cultivare a toleranței față de activitățile legate de managementul în condiții de siguranță al deșeurilor radioactive.

Articolul 42. Cerințele tehnice în domeniul managementului

Cerințele tehnice pentru managementul în siguranță a deșeurilor radioactive, categorizarea deșeurilor radioactive sînt elaborate și promovate de Agenția Națională și aprobate de Guvern.

Articolul 43. Responsabilitatea în domeniu

Responsabilitatea pentru managementul deșeurilor radioactive o poartă generatorul deșeurilor, iar după predarea lor instituției specializate – titularul de autorizație de gospodărire a deșeurilor radioactive, conform legislației în vigoare.

Articolul 44. Planul general de dispunere a deșeurilor radioactive

Titularul de autorizație pentru gospodărirea deșeurilor radioactive este obligat să dețină un plan de dispunere a deșeurilor radioactive, de instituire a controlului activ și pasiv după dispunerea finală și după închiderea definitivă a depozitului.

Articolul 45. Răspunderea titularului de autorizație

Titularul de autorizație radiologică pentru gospodărirea deșeurilor radioactive poartă răspundere pentru:

a) siguranța nucleară și radiologică, precum și pentru securitatea fizică a obiectivului;

- b) categorizarea *in situ* a deșeurilor radioactive;
- c) sortarea, prelucrarea, condiționarea și stocarea deșeurilor radioactive conform cerințelor stabilite de lege;
- d) elaborarea și gestionarea registrului (bazei de date) deșeurilor radioactive stocate;
- e) elaborarea și prezentarea, anual, pînă la 30 decembrie, Agenției Naționale a raportului anual referitor la managementul deșeurilor radioactive;
- f) monitorizarea radiologică continuă a teritoriului adiacent privind conținutul radionuclizilor în aer, sol, apele freatice cu prezentarea datelor Agenției naționale și autorităților abilitate.

Capitolul X DREPTURILE, OBLIGAȚIILE ȘI RĂSPUNDEREA PERSOANELOR FIZICE ȘI JURIDICE

Articolul 46. Drepturile persoanelor fizice

În domeniul activităților nucleare și radiologice, persoanele fizice aflate pe teritoriul Republicii Moldova au dreptul:

- a) la condiții inofensive de muncă și de trai într-un mediu favorabil;
- b) la informare veridică, operativă și competentă despre situația radiologică (nucleară);
- c) la protecție socială (compensare materială) și la reabilitare medicală gratuită în caz de suprainradiație accidentală cu radiații ionizante cu prejudicii pentru sănătate.

Articolul 47. Drepturile persoanelor fizice și juridice autorizate

Persoanele fizice și persoanele juridice cărora li s-a suspendat/retras autorizația radiologică, certificatul de securitate sau permisul de exercitare, li s-a aplicat măsuri de constrângere au dreptul la recurs și la compensații conform legislației în vigoare.

Articolul 48. Obligațiile persoanelor fizice

În domeniul activităților nucleare și radiologice, persoanele fizice aflate pe teritoriul Republicii Moldova sînt obligate să ia măsurile de precauție stabilite de standardele, normele și regulile de radioprotecție, securitate nucleară și radiologică și securitate fizică a obiectivelor nucleare și radiologice.

Articolul 49. Obligațiile persoanelor fizice și juridice autorizate

(1) Persoanele fizice și persoanele juridice autorizate sînt obligate să asigure:

- a) securitatea nucleară și radiologică, protecția împotriva radiațiilor ionizante, protecția fizică a materialelor radioactive și nucleare;

b) evidența strictă a materialelor radioactive și nucleare, a tuturor surselor de radiații ionizante utilizate sau produse în activitatea proprie;

c) respectarea tuturor condițiilor stabilite în autorizația radiologică și raportarea către Agenția Națională a oricărei abateri de la limitele și condițiile incluse în autorizație;

d) practicarea activităților pentru care au fost autorizate;

e) elaborarea propriului sistem de cerințe, regulamente și instrucțiuni care să asigure desfășurarea activităților autorizate fără riscuri de orice natură.

(2) Persoana autorizată care desfășoară activități nucleare și radiologice și care generează sau a generat deșeurii radioactive este obligată:

a) să fie responsabilă de gospodărirea adecvată a deșeurilor radioactive generate de activitatea proprie;

b) să suporte cheltuielile aferente colectării, manipulării, transportării, tratării, defazectării, condiționării și depozitării temporare sau definitive a deșeurilor, în care scop va crea un fond propriu de mijloace financiare pentru gospodărirea deșeurilor radioactive, al cărui quantum să acopere cheltuielile necesare. Fondul va fi destinat numai acestor scopuri;

c) să elaboreze un program propriu de pregătire a defazectării și să-l prezinte Agenției Naționale spre avizare;

d) să prevadă posibilitatea transmiterii surselor radioactive uzate și deșeurilor radioactive către furnizor sau utilizator.

(3) Expirarea valabilității, suspendarea sau retragerea autorizației radiologice nu exonerează titularul lor sau pe cel care a preluat titlul de proprietate asupra materialelor, obiectivelor și utilajelor (instalațiilor) radiologice (nucleare) de obligațiile prevăzute în prezenta lege sau de cele care decurg din condițiile prevăzute în autorizația radiologică.

(4) Pe toată durata controlului, persoanele fizice și juridice supuse controlului au obligația să ia toate măsurile necesare pentru a permite exercitarea acestuia în condiții bune.

(5) În caz de nesupunere controlului sau oricărei dispoziții legale a Agenției Naționale, aceasta poate cere intervenția autorităților competente de menținere a ordinii publice, în conformitate cu legislația în vigoare.

Articolul 50. Răspunderea

(1) Încălcarea prevederilor actelor normative ce reglementează desfășurarea activităților nucleare și radiologice atrage răspunderea disciplinară, civilă, penală sau contravențională, după caz.

(2) Deținătorul autorizației radiologice poartă toată răspundere pentru încălcarea condițiilor de securitate radiologică și nucleară, de securitate fizică, precum și a prevederilor prezentei legi și a altor acte normative din domeniu.

(3) Desfășurarea neautorizată a activităților nucleare și radiologice (fără autorizația radiologică), traficul ilicit al materialelor radioactive și nucleare, dispozitivelor generatoare de radiații ionizante sau al instalațiilor, utilajelor

radiologice (nucleare), al dispozitivelor nucleare explozive sau al componentelor acestora, ceea ce poate provoca daune populației sau mediului, atrage după sine stoparea activității, sechestrarea și aplicarea altor măsuri prevăzute de lege.

(4) Păstrarea surselor de radiații ionizante sechestrate se face din contul persoanei juridice sau fizice, într-un loc sigur, sub sigiliul Agenției Naționale, cu respectarea cerințelor ce țin de securitatea nucleară și radiologică și de securitatea fizică, astfel încât să nu se pună în pericol viața ori sănătatea populației, să nu cauzeze contaminarea radioactivă a mediului sau a bunurilor, să nu fie facilitat traficul ilicit, pînă la dispunerea măsurilor legale.

(5) Răspunderea pentru daunele provocate în timpul ori în urma incidentelor sau accidentelor radiologice sau nucleare, care au avut ca urmare decesul, vătămarea integrității corporale sau a sănătății unei sau mai multor persoane, distrugerea, degradarea sau imposibilitatea temporară de folosire a vreunui bun, revine în întregime titularului de autorizație, în condițiile prevăzute de Codul civil sau Codul penal.

(6) Răspunderea pentru daunele provocate persoanelor aflate pe teritoriul Republicii Moldova în urma tranzitării materialului nuclear, accidentelor sau incidentele nucleare ce au avut loc în afară teritoriului Republicii Moldova va fi aplicată în temeiul Convenției privind răspunderea civilă pentru daune nucleare din 21 mai 1963, la care Republica Moldova este parte.

Capitolul XI DISPOZIȚII FINALE

Articolul 51

(1) La data intrării în vigoare a prezentei legi, se abrogă Legea nr.111-XVI din 11 mai 2006 privind desfășurarea în siguranță a activităților nucleare și radiologice (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2006, nr.98-101, art.451), cu modificările ulterioare.

(2) Guvernul, în termen de 9 luni:

- a) va înainta Parlamentului propuneri privind aducerea legislației în vigoare în conformitate cu prezenta lege organică;
- b) va aduce actele sale normative în conformitate cu prezenta lege.

Criteriile de exceptare de la regimul de autorizare

1. În cadrul unei activități (practici) radiologice sau nucleare poate fi aplicată exceptarea prevăzută de prezenta lege, dacă Agenția Națională a stabilit că sursele de radiații ionizante corespund criteriilor sau nivelurilor de exceptare expuse în prezenta anexă, conform art. 26 al prezentei legi.

O practică sau o sursă de radiații ionizante, utilizată sau păstrată, poate fi exceptată fără o evaluare suplimentară, cu condiția ca următoarele criterii să fie îndeplinite cumulativ în toate situațiile previzibile:

a) doza efectivă anuală angajată pentru orice persoană datorată practicii respective să nu depășească $10 \mu\text{Sv}$;

b) doza efectivă colectivă angajată timp de un an de desfășurare a practicii respective să nu depășească $1 \text{ om} \times \text{Sv}$.

2. Exceptarea de la regimul de autorizare se stabilește pentru următoarele surse de radiații ionizante:

a) materiale radioactive a căror activitate sau activitate specifică, într-un interval de timp concret, nu depășește nivelurile conform tabelului din această anexă;

b) instalații ce conțin materiale radioactive, în cazul în care:

- tipul acestei instalații este confirmat printr-o instrucțiune de confirmare sau aprobare;

- debitul dozei echivalente ambientale în condiții normale de lucru sau debitul dozei echivalente direcționale în anumite condiții la distanța de 0,1 m de orice suprafață a instalației nu depășește $1 \mu\text{Sv/h}$;

c) orice generator de radiații, în cazul în care:

- debitul dozei echivalente ambientale în condiții normale de exploatare sau debitul dozei echivalente direcționale la distanța de 0,1 m nu depășește $1 \mu\text{Sv/h}$;

d) la tubul catodic, destinat pentru prezentarea (furnizarea) imaginii vizuale sau la orice alt generator de radiații cu tensiunea de cel mult 30 kV, în cazul în care, în condiții normale de exploatare, debitul dozei nu depășește $1 \mu\text{Sv/h}$ la distanța de 0,1 m de la suprafața aparatului;

e) la materialele contaminate cu substanțe radioactive avizate pentru extragere, în cazul în care Agenția Națională a aplicat exceptarea.

**NIVELURILE DE EXCEPTARE DUPĂ ACTIVITATEA ȘI
ACTIVITATEA SPECIFICĂ A RADIONUCLIZILOR**

Nuclidul	Activitatea specifică (Bq/g)	Activitatea (Bq)	Nuclidul	Activitatea specifică (Bq/g)	Activitate a (Bq)
H-3	1 E+06	1 E+09	I-134	1 E+01	1 E+05
Be-7	1 E+03	1 E+07	I-135	1 E+01	1 E+06
C-14	1 E+04	1 E+07	Xe131m	1 E+04	1 E+04
O-15	1 E+02	1 E+09	Xe-133	1 E+03	1 E+04
F-18	1 E+01	1 E+06	Xe-135	1 E+03	1 E+10
Na-22	1 E+01	1 E+06	Cs-129	1 E+02	1 E+05
Na-24	1 E+01	1 E+05	Cs-131	1 E+03	1 E+06
Si-31	1 E+03	1 E+06	Cs-132	1 E+01	1 E+05
P-32	1 E+03	1 E+05	Cs-134m	1 E+03	1 E+05
P-33	1 E+05	1 E+08	Cs-134	1 E+01	1 E+04
S-35	1 E+05	1 E+08	Cs-135	1 E+04	1 E+07
Cl-36	1 E+04	1 E+06	Cs-136	1 E+01	1 E+05
Cl-38	1 E+01	1 E+05	Cs-137*	1 E+01	1 E+04
Ar-37	1 E+06	1 E+08	Cs-138	1 E+01	1 E+04
Ar-41	1 E+02	1 E+09	Ba-131	1 E+02	1 E+06
K-40	1 E+02	1 E+06	Ba-140*	1 E+01	1 E+05
K-42	1 E+02	1 E+06	La-140	1 E+01	1 E+05
K-43	1 E+01	1 E+06	Ce-139	1 E+02	1 E+06
Ca-45	1 E+04	1 E+07	Ce-141	1 E+02	1 E+07
Ca-47	1 E+01	1 E+06	Ce-143	1 E+02	1 E+06
Sc-46	1 E+01	1 E+06	Ce-144*	1 E+02	1 E+05
Sc-47	1 E+02	1 E+06	Pr-142	1 E+02	1 E+05
Sc-48	1 E+01	1 E+05	Pr-143	1 E+04	1 E+06
V-48	1 E+01	1 E+05	Nd-147	1 E+02	1 E+06
Cr-51	1 E+03	1 E+07	Nd-149	1 E+02	1 E+06
Mn-51	1 E+01	1 E+05	Pm-147	1 E+04	1 E+07
Mn-52	1 E+01	1 E+05	Pm-149	1 E+03	1 E+06
Mn-52m	1 E+01	1 E+05	Sm-151	1 E+04	1 E+08
Mn-53	1 E+04	1 E+09	Sm-153	1 E+02	1 E+06
Mn-54	1 E+01	1 E+06	Eu-152	1 E+01	1 E+06
Mn-56	1 E+01	1 E+05	Eu-152m	1 E+02	1 E+06
Fe-52	1 E+01	1 E+06	Eu-154	1 E+01	1 E+06
Fe-55	1 E+04	1 E+06	Eu-155	1 E+02	1 E+07
Fe-59	1 E+01	1 E+06	Gd-153	1 E+02	1 E+07
Co-55	1 E+01	1 E+06	Gd-159	1 E+03	1 E+06
Co-56	1 E+01	1 E+05	Tb-160	1 E+01	1 E+06

Nuclidul	Activitatea specifică (Bq/g)	Activitatea (Bq)	Nuclidul	Activitatea specifică (Bq/g)	Activitate a (Bq)
Co-57	1 E+02	1 E+06	Dy-165	1 E+03	1 E+06
Co-58	1 E+01	1 E+06	Dy-166	1 E+03	1 E+06
Co-58m	1 E+04	1 E+07	Ho-166	1 E+03	1 E+05
Co-60	1 E+01	1 E+05	Er-169	1 E+04	1 E+07
Co-60m	1 E+03	1 E+06	Er-171	1 E+02	1 E+06
Co-61	1 E+02	1 E+06	Tm-170	1 E+03	1 E+06
Co-62m	1 E+01	1 E+05	Tm-171	1 E+04	1 E+08
Ni-59	1 E+04	1 E+08	Yb-175	1 E+03	1 E+07
Ni-63	1 E+05	1 E+08	Lu-177	1 E+03	1 E+07
Ni-65	1 E+01	1 E+06	Hf-181	1 E+01	1 E+06
Cu-64	1 E+02	1 E+06	Ta-182	1 E+01	1 E+04
Zn-65	1 E+01	1 E+06	W-181	1 E+03	1 E+07
Zn-69	1 E+04	1 E+06	W-185	1 E+04	1 E+07
Zn-69m	1 E+02	1 E+06	W-187	1 E+02	1 E+06
Ga-72	1 E+01	1 E+05	Re-186	1 E+03	1 E+06
Ge-71	1 E+04	1 E+08	Re-188	1 E+02	1 E+05
As-73	1 E+03	1 E+07	Os-185	1 E+01	1 E+06
As-74	1 E+01	1 E+06	Os-191	1 E+02	1 E+07
As-76	1 E+02	1 E+05	Os-191m	1 E+03	1 E+07
As-77	1 E+03	1 E+06	Os-193	1 E+02	1 E+06
Se-75	1 E+02	1 E+06	Ir-190	1 E+01	1 E+06
Br-82	1 E+01	1 E+06	Ir-192	1 E+01	1 E+04
Kr-74	1 E+02	1 E+09	Ir-194	1 E+02	1 E+05
Kr-76	1 E+02	1 E+09	Pt-191	1 E+02	1 E+06
Kr-77	1 E+02	1 E+09	Pt-193m	1 E+03	1 E+07
Kr-79	1 E+03	1 E+05	Pt-197	1 E+03	1 E+06
Kr-81	1 E+04	1 E+07	Pt-197m	1 E+02	1 E+06
Kr-83m	1 E+05	1 E+12	Au-198	1 E+02	1 E+06
Kr-85	1 E+05	1 E+04	Au-199	1 E+02	1 E+06
Kr-85m	1 E+03	1 E+10	Hg-197	1 E+02	1 E+07
Kr-87	1 E+02	1 E+09	Hg-197m	1 E+02	1 E+06
Kr-88	1 E+02	1 E+09	Hg-203	1 E+02	1 E+05
Rb-86	1 E+02	1 E+05	Tl-200	1 E+01	1 E+06
Sr-85	1 E+02	1 E+06	Tl-201	1 E+02	1 E+06
Sr-85m	1 E+02	1 E+07	Tl-202	1 E+02	1 E+06
Sr-87m	1 E+02	1 E+06	Tl-204	1 E+04	1 E+04
Sr-89	1 E+03	1 E+06	Pb-203	1 E+02	1 E+06
Sr-90*	1 E+02	1 E+04	Pb-210*	1 E+01	1 E+04
Sr-91	1 E+01	1 E+05	Pb-212*	1 E+01	1 E+05

Nuclidul	Activitatea specifică (Bq/g)	Activitatea (Bq)	Nuclidul	Activitatea specifică (Bq/g)	Activitate ^a (Bq)
Sr-92	1 E+01	1 E+06	Bi-206	1 E+01	1 E+05
Y-90	1 E+03	1 E+05	Bi-207	1 E+01	1 E+06
Y-91	1 E+03	1 E+06	Bi-210	1 E+03	1 E+06
Y-91m	1 E+02	1 E+06	Bi-212*	1 E+01	1 E+05
Y-92	1 E+02	1 E+05	Po-203	1 E+01	1 E+06
Y-93	1 E+02	1 E+05	Po-205	1 E+01	1 E+06
Zr-93*	1 E+03	1 E+07	Po-207	1 E+01	1 E+06
Zr-95	1 E+01	1 E+06	Po-210	1 E+01	1 E+04
Zr-97*	1 E+01	1 E+05	At-211	1 E+03	1 E+07
Nb-93m	1 E+04	1 E+07	Rn-220*	1 E+04	1 E+07
Nb-94	1 E+01	1 E+06	Rn-222*	1 E+01	1 E+08
Nb-95	1 E+01	1 E+06	Ra-223*	1 E+02	1 E+05
Nb-97	1 E+01	1 E+06	Ra-224*	1 E+01	1 E+05
Nb-98	1 E+01	1 E+05	Ra-225	1 E+02	1 E+05
Mo-90	1 E+01	1 E+06	Ra-226*	1 E+01	1 E+04
Mo-93	1 E+03	1 E+08	Ra-227	1 E+02	1 E+06
Mo-99	1 E+02	1 E+06	Ra-228*	1 E+01	1 E+05
Mo-101	1 E+01	1 E+06	Ac-228	1 E+01	1 E+06
Tc-96	1 E+01	1 E+06	Th-226*	1 E+03	1 E+07
Tc-96m	1 E+03	1 E+07	Th-227	1 E+01	1 E+04
Tc-97	1 E+03	1 E+08	Th-228*	1 E+00	1 E+04
Tc-97m	1 E+03	1 E+07	Th-229*	1 E+00	1 E+03
Tc-99	1 E+04	1 E+07	Th-230	1 E+00	1 E+04
Tc-99m	1 E+02	1 E+07	Th-231	1 E+03	1 E+07
Ru-97	1 E+02	1 E+07	Th-nat. (incl. Th-232)	1 E+00	1 E+03
Ru-103	1 E+02	1 E+06	Th-234*	1 E+03	1 E+05
Ru-105	1 E+01	1 E+06	Pa-230	1 E+01	1 E+06
Ru-106*	1 E+02	1 E+05	Pa-231	1 E+00	1 E+03
Rh-103m	1 E+04	1 E+08	Pa-233	1 E+02	1 E+07
Rh-105	1 E+02	1 E+07	U-230*	1 E+01	1 E+05
Pd-103	1 E+03	1 E+08	U-231	1 E+02	1 E+07
Pd-109	1 E+03	1 E+06	U-232*	1 E+00	1 E+03
Ag-105	1 E+02	1 E+06	U-233	1 E+01	1 E+04
Ag-110m	1 E+01	1 E+06	U-234	1 E+01	1 E+04
Ag-111	1 E+03	1 E+06	U-235*	1 E+01	1 E+04
Cd-109	1 E+04	1 E+06	U-236	1 E+01	1 E+04
Cd-115	1 E+02	1 E+06	U-237	1 E+02	1 E+06
Cd-115m	1 E+03	1 E+06	U-238*	1 E+01	1 E+04

Nuclidul	Activitatea specifică (Bq/g)	Activitatea (Bq)	Nuclidul	Activitatea specifică (Bq/g)	Activitate ^a (Bq)
In-111	1 E+02	1 E+06	U-nat	1 E+00	1 E+03
In-113m	1 E+02	1 E+06	U-239	1 E+02	1 E+06
In-114m	1 E+02	1 E+06	U-240	1 E+03	1 E+07
In-115m	1 E+02	1 E+06	U-240*	1 E+01	1 E+06
Sn-113	1 E+03	1 E+07	Np-237*	1 E+00	1 E+03
Sn-125	1 E+02	1 E+05	Np-239	1 E+02	1 E+07
Sb-122	1 E+02	1 E+04	Np-240	1 E+01	1 E+06
Sb-124	1 E+01	1 E+06	Pu-234	1 E+02	1 E+07
Sb-125	1 E+02	1 E+06	Pu-235	1 E+02	1 E+07
Te-123m	1 E+02	1 E+07	Pu-236	1 E+01	1 E+04
Te-125m	1 E+03	1 E+07	Pu-237	1 E+03	1 E+07
Te-127	1 E+03	1 E+06	Pu-238	1 E+00	1 E+04
Te-127m	1 E+03	1 E+07	Pu-239	1 E+00	1 E+04
Te-129	1 E+02	1 E+06	Pu-240	1 E+00	1 E+03
Te-129m	1 E+03	1 E+06	Pu-241	1 E+02	1 E+05
Te-131	1 E+02	1 E+05	Pu-242	1 E+00	1 E+04
Te-131m	1 E+01	1 E+06	Pu-243	1 E+03	1 E+07
Te-132	1 E+02	1 E+07	Pu-244	1 E+00	1 E+04
Te-133	1 E+01	1 E+05	Am-241	1 E+00	1 E+04
Te-133m	1 E+01	1 E+05	Am-242	1 E+03	1 E+06
Te-134	1 E+01	1 E+06	Am-242m*	1 E+00	1 E+04
I-123	1 E+02	1 E+07	Am-243*	1 E+00	1 E+03
I-125	1 E+03	1 E+06	Cm-242	1 E+02	1 E+05
I-126	1 E+02	1 E+06	Cm-243	1 E+00	1 E+04
I-129	1 E+02	1 E+05			
I-130	1 E+01	1 E+06			
I-131	1 E+02	1 E+06			
I-132	1 E+01	1 E+05			
I-133	1 E+01	1 E+06			

* Nucleele și descendenții ce se află în echilibru

Sr-80	Rb-80
Sr-90	Y-90
Zr-93	Nb-93m
Zr-97	Nb-97
Ru-106	Rh-106
Ag-108m	Ag-108
Cs-137	Ba-137m
Ba-140	La-140
Ce-134	La-134
Ce-144	Pr-144

Pb-210	Bi-210, Po-210
Pb-212	Bi-212, Tl-208 (0.36), Po-212 (0.64)
Bi-212	Tl-208 (0.36), Po-212 (0.64)
Rn-220	Po-216
Rn-222	Po-218, Pb-214, Bi-214, Po-214
Ra-223	Rn-219, Po-215, Pb-211, Bi-211, Tl-207
Ra-224	Rn-220, Po-216, Pb-212, Bi-212, Tl-208 (0.36), Po-212 (0.64)
Ra-226	Rn-222, Po-218, Pb-214, Bi-214, Po-214, Pb-210, Bi-210, Po-210
Ra-228	Ac-228
Th-226	Ra-222, Rn-218, Po-214
Th-228	Ra-224, Rn-220, Po-216, Pb-212, Bi-212, Tl-208 (0.36), Po-212 (0.64)
Th-229	Ra-225, Ac-225, Fr-221, At-217, Bi-213, Po-213, Pb-209
Th- nat.	Ra-228, Ac-228, Th-228, Ra-224, Rn-220, Po-216, Pb-212, Bi-212, Tl-208 (0.36), Po-212 (0.64)
Th-234	Pa-234m
U-230	Th-226, Ra-222, Rn-218, Po-214
U-232	Th-228, Ra-224, Rn-220, Po-216, Pb-212, Bi-212, Tl-208 (0.36), Po-212 (0.64)
U-235	Th-231
U-238	Th-234, Pa-234m
U- nat.	Th-234, Pa-234m, U-234, Th-230, Ra-226, Rn-222, Po-218, Pb-214, Bi-214, Po-214, Pb-210, Bi-210, Po-210
U-240	Np-240m
Np-237	Pa-233
Am-242m	Am-242
Am-243	Np-239

LISTA
materialelor, dispozitivelor, echipamentelor și informațiilor pertinente
pentru proliferarea armelor nucleare și a altor dispozitive nucleare
explozive

1. Materiale de interes nuclear pertinente pentru proliferarea armelor nucleare și a altor dispozitive nucleare explozive
2. Echipamente și componente aferente special concepute sau fabricate pentru reactoare nucleare
3. Echipamente aferente special concepute și fabricate pentru uzine de reprocesare a combustibilului nuclear ars
4. Echipamente special concepute sau pregătite pentru uzine de conversie a plutoniului
5. Echipament aferent special conceput sau fabricat pentru fabrici de combustibil nuclear
6. Echipament aferent special conceput sau fabricat pentru uzine de separare a izotopilor de uraniu
7. Echipament aferent pentru uzine sau instalații pentru separarea izotopilor de litiu
8. Echipamente aferente special concepute pentru uzine, pentru producerea sau concentrarea apei grele, a deuteriului, a tritiului și a compușilor lor
9. Echipament de testare și măsurare folosit la producerea dispozitivelor nucleare explozive
10. Componente pentru dispozitive nucleare explozive
11. Echipamente industriale special concepute și pregătite pentru a fi utilizate în fabricarea materialelor, dispozitivelor și echipamentelor menționate la pct. 1-10, inclusiv a materialelor nucleare
12. Informații specifice nepublicate care se referă la materialele, dispozitivele și echipamentele menționate la pct. 1-11 din prezenta anexă

Lista detaliată a materialelor, dispozitivelor, echipamentelor și informațiilor pertinente pentru proliferarea armelor nucleare și a altor dispozitive nucleare explozive, prevăzute în prezenta anexă, se stabilește prin hotărâre de Guvern, în conformitate cu prezenta lege, cu respectarea prevederilor din tratatele, acordurile, convențiile și înțelegerile internaționale la care Republica Moldova este parte.

NOTA INFORMATIVĂ

la proiectul de lege privind desfășurarea în siguranță a activităților nucleare și radiologice

Proiectul legii privind desfășurarea în siguranță a activităților nucleare și radiologice în redacția nouă, elaborat de Agenția Națională pentru Reglementarea Activităților Nucleare și Radiologice (ANRANR), a fost ajustat cu prevederile Art. II, și III. al Legii nr. 176 din 15.07.2010 pentru modificarea și completarea Legii nr. 451-XV din 30 iulie 2001 privind reglementarea prin licențiere a activității de întreprinzător și în conformitate cu Legea nr. 235-XVI din 20.07.2006 cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător.

În proiectul legii, prezentat spre aprobare, au fost incluse prevederi de norme primare pentru domeniile: funcțiile și drepturile ANRANR, autorizarea activităților radiologice și nucleare, controlul și supravegherea de stat, condiții pentru solicitanții autorizației radiologice, cât și noțiuni suplimentare din domeniul radioprotecției, securității radiologice și nucleare, securității și protecției fizice a materialelor radioactive și nucleare, politica și principiile în managementul deșeurilor radioactive, cât și prevederi referitor la garanții nucleare. Prevederile în cauză vin să execute angajamentele internaționale asumate de Republica Moldova în domeniul respectiv.

La baza elaborării proiectului de lege stau practica internațională în domeniu și legislația UE și internațională - Convenția privind Securitatea Nucleară, adoptată la Viena la 17 iunie 1994, (Jurnalul Oficial L 318, 11/12/1999 p. 0021 - 0030), Directiva Consiliului Europei 96/29/EURATOM din 13 mai 1996 privind stabilirea normelor de bază de securitate pentru protecția sănătății lucrătorilor și a populației împotriva pericolelor provenite de la radiațiile ionizante, (Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. 159, 29.6/1996), Seria Normelor de Securitate a Agenției Internaționale pentru Energia Atomică GS-R-1 - Infrastructura Juridică și Guvernamentală a Securității Radiologice, Nucleare, Deșeurilor Radioactive și Transportării Materialelor Radioactive (iunie 2003, STI/PUB/1093) și alte acte comunitare.

În scopul realizării principiului transparenței și participării publicului la procesul decizional, proiectul a fost plasat pe pagina- Web a Ministerului Mediului

și au fost organizate și desfășurate mese rotunde și dezbateri publice, în cadrul cărora au fost luate în considerație propunerile parvenite.

Adoptarea acestui proiect va asigura executarea obligațiilor asumate la nivel internațional, armonizarea legislației naționale cu legislația comunitară, preluarea practicii internaționale, precum și simplificarea procedurii de autorizare a acestor activități (s-a exclus faza de emitere a avizului pentru obținerea licenței, și exclusă licențierea pentru acest gen de activitate).

Implementarea legii nu necesită careva cheltuieli financiare suplimentare și va îmbunătăți considerabil procesul de reglementare a activităților nucleare și radiologice și desfășurarea în siguranță a acestor activități.

Ministru

Gheorghe ȘALARU